

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-08-07

Diarienummer N609-2373/20

Handläggare

Jenny Hagelberg

Telefon: 031- 366 34 13

E-post: jenny.hagelberg@grundskola.goteborg.se

Redogörelse intern granskning av skolvalsprocessen 2020 samt förslag till åtgärder 2020–2021

Förslag till beslut

1. Grundskolenämnden antecknar förvaltningens redogörelse av interngranskning av skolvalsprocessen 2020.
2. Grundskolenämnden godkänner förvaltningens förslag till åtgärdsplan.

Sammanfattning

Våren 2020 genomfördes ett centralt skolval till Göteborgs kommunala grundskolor för andra året i rad. Det har riktats allvarlig kritik mot årets skolvalsprocess och en betydande andel av skolplaceringarna har överklagats. I maj 2020 beslutande därför grundskoledirektören att en internutredning skulle undersöka skolvalsprocessen för att tydliggöra vad som har gått fel och vad som är viktigt att beakta inför framtida skolval. Utfallet av granskningen sammanfattas i bilaga 1 Granskningsrapport intern granskning skolvalsprocessen 2020.

Granskningen visar bland annat att förvaltningen inte fullt ut har följt nämndens riktlinjer för skolplacering och att detta har ledde till omkring 450 direkt felaktiga placeringar. De första besluten som skickades ut baserades på fågelvägen istället för gång och cykelväg.

Granskningen visar även att det har funnits brister i ledning och styrning av processen bland annat genom att det saknats information och beslut i berörda ledningsgrupper kring förändrade arbetsätt. Inför årets skolval infördes ett nytt IT-stöd för placeringsarbetet vilket även medförde behov av nya arbetsätt. Det nya arbetsättet vid placeringar har även påverkat förvaltningens tillämpning av närhetsprincipen. Detta har haft negativ effekt för elevgrupper i områden där det har varit ont om utbildningsplatser och bidragit till minskad förutsägbarhet för berörda vårdnadshavare och elever. Tjänstepersoner som var direkt berörda hade inte tillräckligt med kunskap för att förutse effekter av detta och arbetsprocessen har inte haft en tillräcklig grad av intern kontroll.

Rapporten avslutas med en samlad bedömning och ett antal rekommendationer för fortsatt arbete. Utifrån dessa rekommendationer och lärdomar från våren har förvaltningsdirektören tagit fram en åtgärdsplan för att förbättra skolvalet och säkerställa att processen framgent bättre inkluderar ett barn- och elevperspektiv, se bilaga 2 Åtgärdsplan för skolval 2021.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Granskningen har inte innefattat en ekonomisk analys av vad förvaltningen haft för kostnader för att utreda och åtgärda de fel som har begåtts.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Skolvalsprocessen har påverkat en stor andel av elever och vårdnadshavare i Göteborgs Stad. I rapporten finns ett avsnitt med fokus på barnperspektiv. Bedömningen efter granskningen är att åtgärder inför kommande skolval bör ha ett tydligt barn- och elevperspektiv.

Samverkan

Information på FFSG den 11 augusti 2020.

Bilagor

1. Granskningsrapport intern granskning skolvalsprocessen 2020
2. Åtgärdsplan för skolval 2021

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Bengt Randén
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef

Granskningsrapport

Skolvalsprocessen 2020

2020-08-10

Sammanfattning

Våren 2020 genomfördes ett centralt skolval till Göteborgs kommunala grundskolor för andra året i rad. En betydande andel av skolplaceringarna har överklagats och det har riktats allvarlig kritik mot årets skolvalsprocess. Grundskoledirektören beslutade därför att en internutredning skulle för att undersöka vad som inte har fungerat som tänkt i årets process och vad som därför är viktigt att beakta inför framtida skolval. Utfallet av granskningen sammanfattas i denna rapport.

Granskningen pekar på ett antal felaktigheter i årets skolvalsprocess som påverkat många elever och vårdnadshavare. Den tydligaste systematiska felkällan är att det regelverk som grundskolenämnden har beslutat om inte har tillämpats i alla placeringar. Det är grundskoleförvaltningen som ansvarar för detta fel.

Inför årets skolval infördes ett nytt IT-stöd för placeringsarbetet vilket även medförde behov av nya arbetssätt. Det nya arbetssättet vid placeringar har även påverkat förvaltningens tillämpning av definitionen av närhetsprincip. Detta har haft negativ effekt för elevgrupper i områden där det har varit ont om utbildningsplatser och bidragit till minskad förutsägbarhet för berörda vårdnadshavare och elever.

Tjänstepersoner som var direkt berörda hade inte tillräckligt med kunskap för att förutse effekter av detta och arbetsprocessen har inte haft en tillräcklig grad av intern kontroll eller möjlighet till avstämning och dialog för ansvariga.

Det har funnits brister i ledning och styrning av processen bland annat genom att dialog, information och beslut kring processen saknats i befintliga ledningsgrupper och i grundskolenämnden. Enligt nuvarande uppföljning berör de formella felen i årets skolval nästan fyra procent av de elever som varit med i årets skolval. Det finns dessutom ett stort antal elever som inte är nöjda med sin skolplacering. Rapporten avslutas med en samlad bedömning och ett antal rekommendationer för fortsatt arbete.

Innehåll

1	Granskning av skolvals-processen inför läsåret 20/21	4
1.1	Inledning	4
2	Granskningens inriktning	5
2.1	Granskningens frågeställningar och syfte	5
2.2	Avgränsningar	5
2.3	Metod och urval	5
2.3.1	Centrala begrepp	5
3	Bakgrund	6
3.1	Gällande styrdokument om skolplacering	6
3.1.1	Regler för antagning i förskoleklass och grundskola	6
	Delegationsordning	6
3.1.2	Skollag och praxis	7
3.1.3	Barnperspektivet i skolvalsprocessen	8
3.2	Iakttagelser	9
3.2.1	Centralt skolval	9
3.2.2	Organisation inför skolval 2019	10
3.2.3	Utvärdering efter skolvalet 2019	10
3.3	Sammanfattning och bedömning	11
4	Skolvalsprocessen inför 2020	12
4.1	Iakttagelser	12
4.1.1	Organisation för skolval	12
4.1.2	Utfall skolvalet 2020	13
	* När skolvalet är klart genomförs skolbyten i den mån det är möjligt	14
4.1.3	Nytt IT-stöd medför nya arbetsätt	14
4.1.4	Samordning	15
4.1.5	Utbildningsplatser och kapacitetsprocess	15
4.1.6	Arbetsprocess för placering	16
4.1.7	Elever med dubbla skolplaceringar	17
4.1.8	Kommunikation	17
4.1.9	Åtgärdande fas	18
4.2	Sammanfattning och bedömning	19
5	Samlad bedömning och rekommendationer	20
5.1.1	Rekommendationer	20
5.1.2	Bilagor	21

1 Granskning av skolvalsprocessen inför läsåret 20/21

1.1 Inledning

Skolval och skolplaceringar är en fråga som engagerar många runt om i landets kommuner. I år genomfördes ett centralt skolval till Göteborgs kommunala grundskolor för andra året i rad. Det har riktats mycket kritik mot årets skolvalsprocess både internt och från vårdnadshavare. En betydande andel av skolplaceringarna har överklagats och grundskoleförvaltningen är i slutet av juni 2020 fortfarande i en åtgärdande fas där felaktiga beslut korrigeras. Denna rapport syftar till att synliggöra vad som inte har fungerat väl i årets skolvalsprocess och vad som därför är viktigt att beakta inför framtida skolval.

Avsnitt två beskriver hur granskningen har gått till, vad den innefattar och dess avgränsningar. I avsnitt tre beskrivs viktig bakgrundsfakta som aktuella lagrum, tidigare hantering av skolplacering i Göteborgs stadsdelar och erfarenheter från det första centrala skolvalet 2019. Därefter beskrivs årets skolval utifrån ett antal nyckeltal och viktiga teman i avsnitt fyra. Avsnitt tre och fyra avslutas med en sammanfattning med viss bedömning. I det avslutande och femte avsnittet finns den samlade bedömning som granskningen utmynnat i och ett antal rekommendationer för arbetet framgent.

Rapporten innefattar inte granskning av enskilda fall. Däremot har granskningen tagit del av vanliga synpunkter från berörda vårdnadshavare. Det handlar bland annat om placeringar som gör att elever skulle få en osäker eller orimligt lång, att elevgrupper som tidigare följts åt splittrats samt att elever har blivit placerade på en skolenhet utan tidigare klasskamrater.

2 Granskningens inriktning

2.1 Granskningens frågeställningar och syfte

Syftet med granskningen av skolvalsprocessen inför höstterminen 2020 är att undersöka om och vad som inte har fungerat bra i årets process, skapa ett underlag för beslut om åtgärder framåt och bedöma om det behövs en extern granskning av processen. I korthet behöver granskningen svara på vad som har gått fel i årets skolvalsprocess, varför det gick fel och hur detta hade kunnat förhindras.

2.2 Avgränsningar

Uppdraget att granska skolvalsprocessen gavs av förvaltningsdirektören den 12 maj. Tanken var framförallt att få en ordentlig överblick över processen före sommaren för att kunna fatta eventuella beslut om åtgärder inför höstens arbete. Av tidsmässiga skäl omfattar granskningen inte enskilda beslut eller åtgärder för placeringar av elever i årets skolval. Granskningen innefattar inte heller placeringar inom grundsärskolan.

Parallellt med granskningen har det även pågått ett åtgärdande arbete där förvaltningen lämnat nya förslag på placeringsbeslut till elever som har fått för lång resväg. Av tidsmässiga skäl ingår inte heller den åtgärdande fasen i granskningen.

2.3 Metod och urval

Granskningen bygger på intervjuer och dokumentgranskning. Tidigt identifierades ett antal nyckelpersoner som har varit involverade i årets skolval utifrån sin funktion och uppdrag. Därefter användes även den så kallade snöbollsmetoden vilken innebär att en intervjuperson ombeds att ge tips om ytterligare personer med kännedom om process och utfall. De intervjuade representerar grundskoleförvaltning, grundskolenämnd, föräldranätverk samt medarbetare på det företag som har levererat IT-stöd.

Granskningen har genomförts av förvaltningscontrollern i grundskoleförvaltningen tillsammans med medarbetare från Center för skolutveckling.

2.3.1 Centrala begrepp

Centrala begrepp i granskningsrapporten är skola och skolenhet, skolval och skolplacering, utbildningsplats och kapacitet. En skola så som den uppfattas i vardagligt tal kan utgöras av flera skolenheter som leds av varsin rektor. Skolval används i vardagligt tal både i Göteborg och nationellt men kan vara förvillande eftersom det snarare handlar om ett önskemål om skola. Skolplacering är det beslut som en skolhuvudman fattar om var en elev ska få sin utbildning tillgodosedd. Båda dessa två begrepp kommer att användas i rapporten. Kapacitet är antal utbildningsplatser som finns på skola. Kapacitet kan påverkas av säkerhet, ventilation, pedagogik men även elevgruppens sammansättning och behov. I Göteborgs stad ansvarar utbildningscheferna, rektorernas chefer för bedömning av utbildningskapacitet. Ett centralt skolval har genomförts inför höstterminen 2019 och höstterminen 2020. Granskningen avser skolvalet för höstterminen 2020.

3 Bakgrund

I detta stycke ges inledningsvis en överblick över kommunala och nationella styrdokument som är aktuella i arbetet med skolvalet. Därefter beskrivs kort en historisk bakgrund om skolplaceringar i Göteborg samt det arbete och erfarenheter som gjordes i samband med det första centrala skolvalet.

3.1 Gällande styrdokument om skolplacering

En viktig fråga i granskningen har varit att klargöra om och vilka formella fel som har lett till felaktiga placeringar liksom hur andra parametrar har påverkat utfallet. Nedan beskrivs därför de kommunala och nationella styrdokument som anger ramarna för skolplaceringar i Göteborgs Stad.

3.1.1 Regler för antagning i förskoleklass och grundskola

Grundskolenämnden beslutade om nu gällande regler för antagningen till förskoleklass och grundskola den 16 oktober 2019. Det finns inget kösystem till kommunala skolor i Göteborgs Stad. Enligt gällande regler har alla elever rätt till en skola inom:

- Ungefär två kilometer från hemmet för årskurserna F-3.
- Ungefär fyra kilometer från hemmet för årskurserna 4–6.
- Ungefär åtta kilometer från hemmet för årskurserna 7–9.

Avståndet ska räknas utifrån skolvägen. Skolväg innebär gång- eller cykelväg. Om det är flera elever som har sökt till en skolenhet än det finns lediga platser är det Göteborgs Stads prioriteringsordning som avgör vilken elev som har störst rätt till platsen.

Prioriteringsordning förskoleklass:

1. Eleven har syskon på aktuell skolenhet (syskonförtur)
2. Absolut närhet (fågelvägen)
3. Skulle två elever bo på exakt samma avstånd till en skolenhet ska det lottas mellan dessa elever.

Prioriteringsordning vid ett urval till årskurserna 1-9 i grundskolan:

1. Nyanländ elev ges företräde om den aktuella skolenheten har en låg andel nyanlända elever
2. Eleven har syskon på aktuell skolenhet (syskonförtur)
3. Absolut närhet (fågelvägen)
4. Skulle två elever bo på exakt samma avstånd till en skolenhet ska det lottas mellan dessa elever.

Delegationsordning

Kommunala nämnder kan uppdra åt exempelvis ett utskott eller en anställd att besluta på nämndens vägnar, via delegation. Vem som får besluta om vad anges i grundskolenämndens delegationsordning. Beslut om skolplacering regleras i kap 6.1, se bild nedan. Enligt delegationsordningen kan beslut om skolplacering i förskoleklass och grundskola fattas av en handläggare på myndighetsavdelningen om beslutet utgår från vårdnadshavares önskemål. Om beslut om placering inte

överensstämmer med vårdnadshavares önskemål kan beslutet som lägst fattas av enhetschef för myndighetsutövning.

6.1 Beslut om förskoleklass, grundskola samt grundsärskola

Nummer	Beslut	Lägsta beslutsnivå	Lagrum	Anmärkning	Anmälan
6.1.1	Beslut om skolenhets elevkapacitet	Ansvarig utbildningschef			Anmäls ej
6.1.2	Beslut om placering i förskoleklass	Handläggare Myndighetsutövning	9 kap. 15 § skollagen	Delegationsbeslut	Anmäls ej
6.1.3	Beslut om placering i förskoleklass som inte överensstämmer med vårdnadshavares önskemål	Enhetschef Myndighetsutövning	9 kap. 15 § skollagen	Delegationsbeslut Beslut enligt 9 kap. 15 § 2 st. skollagen kan överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd	Anmäls till individskottet
6.1.4	Beslut om placering i grundskola	Handläggare Myndighetsutövning	10 kap. 30 § skollagen	Delegationsbeslut	Anmäls ej
6.1.5	Beslut om placering i grundskola som inte överensstämmer med vårdnadshavares önskemål	Enhetschef Myndighetsutövning	10 kap. 30 § skollagen	Delegationsbeslut Beslut enligt 10 kap. 30 § 2 st. skollagen kan överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd	Anmäls till individskottet

Utdrag från grundskolenämndens delegationsordning.

3.1.2 Skollag och praxis

Göteborgs Stad är så kallad hemkommun, vilket bland annat innebär ansvar för att alla elever i kommunen ska beredas en utbildningsplats. Skollagen anger att en skolplacering i första hand ska utgå från önskemål från elevens vårdnadshavare. Skollagen anger även att en önskad placering aldrig får medföra att kommunen åsidosätter en annan elevs rätt att gå på en skolenhet nära hemmet. Det finns alltså ingen rätt till en placering vid en viss skola, utan när en skolenhet är översökt måste vårdnadshavares önskemål och andra elevers rätt till en skolplacering nära hemmet vägas mot varandra.

Skollagen anger inte vad som kan anses vara nära hemmet, utan det är upp till varje kommun att definiera. De regler som kommunen har beslutat om är därför viktiga att kommunicera för att kunna förutse vilka skolenheter som kan bli aktuella för en elev, utifrån var man bor.

När väl närhetsgarantin tillgodosätts för elever vid kommunala skolor har kommuner rätt att själva utforma sina urvalskriterier. Skollagen saknar bestämmelser om urvalsregler men det finns en utarbetad praxis inom området. Enligt domar i Högsta förvaltningsdomstolen ska regelverket för urvalsprinciperna vara objektiva, sakliga och icke-diskriminerade. Boende i skolenhetens upptagningsområde, syskonförtur och relativ närhet har bedömts vara godtagbara urvalsgrunder. Urvalsgrunder som särskilt stöd och särskilda skolspår där elever från en skolenhet har särskilt företräde har däremot blivit fällda i olika instanser för att de inte anses uppfylla Högsta förvaltningsdomstolens krav. Utgångspunkten för särskilt stöd är att det alltid ska ges på den skolenhet där elever går. Kommunallagen 2 kap 3 § stödjer också detta genom likställighetsprincipen som anger att kommunmedlemmar ska behandlas lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

I SOU 2020:28, *En mer likvärdig skola* – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning beskrivs placeringsförfarandet som en algoritm, oavsett om denna genomförs manuellt eller automatiserat. Med det avses att det finns ett fastlagt och

systematiskt sätt att beakta familjernas rangordning och skolornas prioriteringsordning. Algoritmen utgår alltså från de regler för skolplacering som kommunen har valt att tillämpa, och därmed grunderna för att en elev har tilldelats en viss skolplats.

Överklagan

En kommuns beslut om skolplacering kan överklagas antingen till Skolväsendets överklagandenämnd eller till förvaltningsdomstolen, beroende på vilken grund för avslag som tillämpats. Beslut om att placera en elev vid en annan skola än den önskade som grundas på att en placering skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd individuell prövning. Beslut om att neka placering på grund av närhetsgarantin överklagas däremot till allmän förvaltningsdomstol genom en så kallad laglighetsprövning. Båda situationerna aktualiseras om det är fler sökande till en skolenhet än det finns platser.

Vid laglighetsprövning avgör domstolen om beslutet strider mot någon lag eller författning, till exempel genom att det har begåtts något formellt fel eller om kommunen har överskridit sina befogenheter. Det innebär en mer begränsad prövning än vad som är fallet när ett ärende prövas som förvaltningsbesvär.

3.1.3 Barnperspektivet i skolvalsprocessen

Skolplaceringar kan till en början tyckas vara en enkel teknisk fråga men om det finns fler elever än utbildningsplatser inom ett geografiskt område uppstår ett läge där allas önskemål inte kan tillgodoses. Detta är en av omständigheterna som har påverkat utfallet i årets skolvalsprocess. Det handlar alltså ibland om att väga det enskilda barnets rättigheter gentemot andra barns rättigheter. Detta beskrivs väl av SOU 2020:28, *En mer likvärdig skola – minskad skolegregation och förbättrad resurstilldelning?*

De lagar som främst är aktuella vid skolplaceringar är skollag och barnkonventionen. En av de huvudsynpunkter som framförts kring årets skolvalsprocess handlar om brist på barnperspektivet och efterlevnad av barnkonventionen. Barns rätt till utbildning är inskriven i såväl FN:s deklaration om mänskliga rättigheter som Europakonventionen och barnkonventionen. Däremot stöder ingen av dessa rätt till en specifik skola. Artikel 2, 3, 6 och 12 kallas för de fyra grundprinciperna, och är vägledande för hur barnkonventionen ska tolkas, se bild nedan. Dessa grundprinciper behandlar alltså både det enskilda barnets rättigheter och klargör att alla barn har samma rättigheter och lika värde. I skolvalet bör alltså bedömningen och överväganden ske både med åtanke på den enskilda eleven men också sett till alla elevers lika rättigheter.

Det är också viktigt att känna till att barnkonventionen är en allmän lag och vid prioriteringar mellan olika lagar ska specifik lag ges företräde framför allmän lag. Skollagen är en specifik lag och går således före barnkonventionen i tillämpning.

Barnkonventionen erkänner bland annat barnets rätt till att bli hörd i frågor som rör barnet. I domstolsförfaranden och administrativa förfaranden ska barnet beredas möjlighet att höras, direkt eller genom en företrädare på ett sätt som är förenligt med nationella procedurregler. Vid skolvalet efterfrågas vårdnadshavares önskemål och kan här sägas utgöra barnets ställföreträdare.

Enligt domar i Högsta förvaltningsdomstolen ska urvalskriterier för skolplacering vara sakliga, objektiva och ickediskriminerande. Tanken är att regler ska utformas för att undvika att olika subjektiva behov ställs mot varandra. Det finns således små möjligheter för att lägga in individuella anpassningar som ett urvalskriterium i reglerna, sådant som att placeras med en bästa kompis eller en särskild skola.

Det finns ändå vissa möjligheter att göra ett regelverk mer begripligt och mer anpassat för ett barnperspektiv. Den kanske viktigaste frågan är att de avstånd som utgör definitionen av närhetsprincipen är anpassade så att skolenheter inom detta område kan uppfattas som skolor nära hemmet av elever och vårdnadshavare. En förändring av gällande de avståndsreglerna skulle inom många geografiska områden minska antal möjliga skolenheter där ett barn kan placeras och därmed öka förutsägbarheten för barn, familjer och mottagande skolor.

3.2 lakttagelser

3.2.1 Centralt skolval

Detta är andra året i rad som det har genomförts ett centralt skolval i Göteborg Stad. Innan den gemensamma grundskoleförvaltningen bildades den 1 juli 2018 sköttes skolplaceringarna av respektive stadsdel. För val till förskoleklass fanns en stadsgemensam process medan övergångar mellan skolenheter hanterades på en rad olika sätt. Det fanns exempel på stadsdelar som inhämtade vårdnadshavares önskemål om skolplacering vid samtliga övergångar, i samband med vissa övergångar och andra inte vid någon övergång. När grundskolenämnden bildades 2018 beslutade nämnden därför om ett gemensamt regelverk som skulle gälla för alla elever i hela staden, se bilaga 1. Inför beslutet bifogades även en rapport, se bilaga 2 som beskrev rutiner och regler som gällde för placering i stadsdelarna samt gav förslag på gemensamma rutiner och arbetsformer inför det fortsatta arbetet.

I budget inför 2019 fick grundskolenämnden i uppdrag från kommunfullmäktige-att inrätta ett aktivt skolval i kommunen. Det innebar att förvaltningen skulle arbeta för att fler vårdnadshavare skulle göra ett aktivt ställningstagande och ange önskad skola. En viktig fråga var alltså att samtliga vårdnadshavare till elever som skulle byta skolenhet skulle känna till rätten att önska skola.

Under hösten 2018 genomförde den nya grundskoleförvaltningen det första gemensamma skolvalet. Fokus låg då på att skapa gemensamma rutiner och hantering för placeringar. Det första centrala skolvalet som genomfördes av grundskoleförvaltningen fick också mycket kritik. Kritiken efter valet handlade bland

annat om bristande information och långa svarstider när vårdnadshavare ställde frågor eller ville överklaga. Utfallet av skolplaceringarna sammanställdes in en rapport som politikerna i grundskoleförvaltningen godkände den 19 juni 2020, se bilaga 3.

Nämndens regler reviderades senare något genom ett nytt nämndbeslut den 16 oktober 2019 och det är dessa regler som har varit gällande i skolvalet inför 2020, se bilaga 4.

3.2.2 Organisation inför skolval 2019

Grundskoleförvaltningens myndighetsavdelning ansvarade för att samordna det första centrala skolvalet. Under hösten 2018 skapades en tvärfunktionell arbetsgrupp för att stödja myndighetsavdelningen i planeringen inför genomförandet av skolvalet 2019. I arbetsgruppen fanns erfarenhet från planering och genomförande av tidigare skolval i stadsdelarna. Gruppen bestod av processledare, avdelningschef och medarbetare på myndighet, kommunikatör. Vid behov deltog även statistiker, representanter från elevhälsan, enheten för nyanlända elever och stadsbyggnadskontoret. Därtill fanns även en referensgrupp med en utbildningschef och några rektorer. Arbetsgruppen som samordnade valet utgjordes därmed delvis av representanter från förvaltningsledningen. Gruppen träffades kontinuerligt varannan vecka under hösten. I utvärderingen efter 2019 beskrivs att detta gjorde det möjligt för gruppen att fatta strategiska beslut kring avvägningar, tidsplaner, beställningar av IT-stöd och kommunikation. Denna bild bekräftas också av de tjänstepersoner som intervjuats i granskningen.

3.2.3 Utvärdering efter skolvalet 2019

I utvärderingsrapporten från det första gemensamma skolvalet beskrivs utfall, arbetssätt, organisation, och strategier inför fortsatt arbete. Placeringsarbetet 2019 skedde till stor del manuellt utifrån excellistor, vilket beskrevs som ineffektivt. Enligt flera av tjänstepersonerna som intervjuats i föreliggande granskning var det manuella placeringsarbetet inte bara ineffektivt utan också problematiskt ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Det var en stor skillnad på att hantera en elevgrupp inom en stadsdel där det även fanns lokalkännedom till att nu säkerställa en likvärdig hantering av alla elever i staden. I augusti 2019 följdes rapporten upp i nämnden genom en presentation på planerade åtgärder. Utvärderingen pekade bland annat på följande viktiga områden att bevaka inför kommande års process.

- Elevprognoser, kapacitetsbild och elevprognoser ska finnas tillgängliga i god tid
- Skolvalsprocessen ska kartläggas för att skapa gemensam bild för inblandade
- E-tjänster som underlättar för vårdnadshavare och förvaltning
- IT-stöd ska ha funktionalitet för att beräkna faktisk skolväg
- Intern och extern kommunikation behöver utvecklas
- Planerande arbetsgrupp behöver träffas kontinuerliga fram till att hela processen är klar

I rapporten lyfts även vikten av samordning och man konstaterar att samarbetet med övriga avdelningar och förvaltningar behöver utvecklas ytterligare. Följande funktioner pekas ut som särskilt viktiga fortsättningsvis: fastighetsstrateg, statistiker och skoljurist.

Tjänstepersoner som intervjuats inom granskningen uppger att hanteringen i det första skolvalet till viss del fortfarande hanterades enligt normen från de gamla stadsdelarna.

Utvärderingen och de intervjuade ger en gemensam bild av att det fanns stort behov av ett internt IT-stöd i själva placeringsarbetet och förbättrade E-tjänster gentemot vårdnadshavare.

Grundskolenämnden har det yttersta ansvaret för att utforma en god intern kontroll. Skolvalsprocessen har sedan start identifierats som ett av de områden där det både föreligger hög risk och väsentlighet om det skulle bli felaktigheter. Skolvalsprocessen beskrivs både i internkontrollplanen för 2019 och nämndens samlade riskbild för 2020. Risker som anges är förseningar i IT-stöd och att kapacitetsbilden fortfarande var en osäkerhet. Effekter av risken skulle kunna bli försenade skolplacering och felaktiga beslut. Åtgärder som anges är resursförstärkning, processbeskrivning och e-tjänst för att underlätta för fler vårdnadshavare att göra ett aktivt val.

3.3 Sammanfattning och bedömning

I de underlag som politikerna i grundskolenämnden fick ta del av inför beslut (den 2 juli 2018 respektive 16 oktober 2019) om regler för antagning till förskoleklass och grundskola finns en redogörelse av tillämpning av tidigare regelverk, jämförelser av förslag på närhetsprincip och urvalsprinciper. Fokus låg på att skapa ett gemensamt och rättssäkert regelverk som följde skollag och gällande praxis. Den av urvalsprinciperna som i intervjuer uppges ha diskuterats mest handlade om huruvida nyanländ elev skulle vara ett urvalskriterium i förskoleklass och övriga årskurser. Det var både en politisk fråga och en fråga som prövades rättsligt under den här tiden.

I de skriftliga rapporter och tjänsteutlåtanden som ligger till grund för beslut om nya regler för antagning till förskoleklass och grundskola saknas en samlad bild kring antalet utbildningsplatser inom olika delar av staden, det vill säga kapacitetsbilder med tillhörande konsekvensanalyser utifrån ett barnperspektiv. Det saknas även en skriftlig beskrivning av vilka konsekvenser som skulle kunna uppstå då närliggande områden har fler sökande elever än skolplatser.

Tidigare utgjorde varje stadsdel en naturlig barriär för skolplaceringar. När samma avstånd därefter användes för att definiera närhet i hela staden innebar detta i praktiken att fler skolor kunde inkluderas inom den radie som kan sägas utgöra en elevs närområde.

Ur ett barnperspektiv är det önskvärt att de avstånd som utgör definitionen av närhetsprincipen är anpassade så att skolenheter inom detta område kan anses vara skolor nära hemmet. I flera av stadens områden skulle en sådan definition påverka antalet skolenheter där eleven kan placeras och därmed öka förutsägbarheten för barn, familjer och mottagande skolor. Denna avvägning behöver samtidigt ställas mot faktiska skollokaler och den samlade kapacitetsbilden.

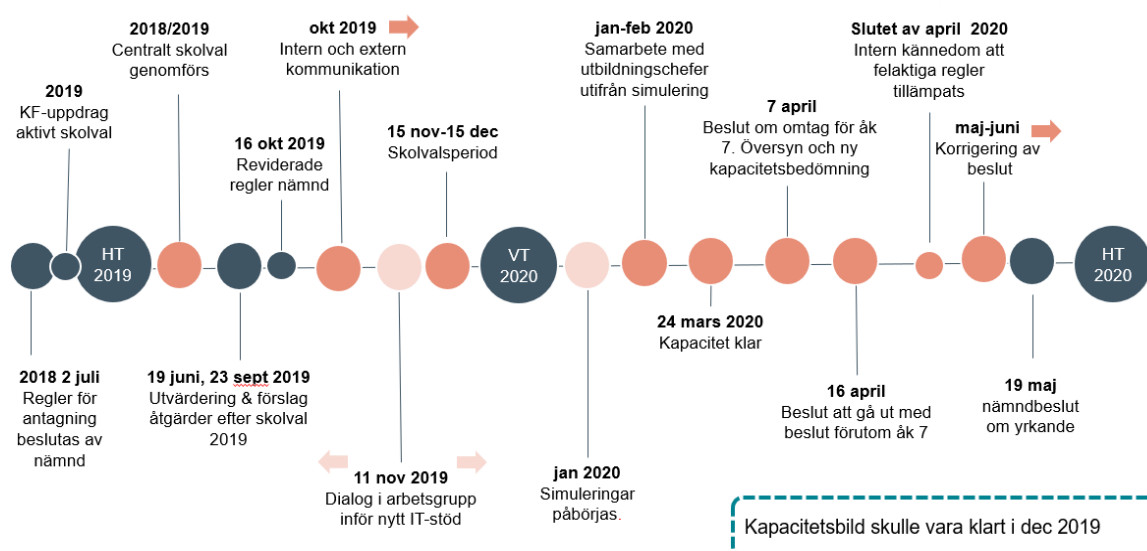
Sammanfattningsvis var det alltså ett stort fokus på rättssäkerhet och att skapa gemensam juridisk korrekt tolkning av regelverket i underlagen inför politiska beslut, men det saknas problematisering av den nya tillämpningen av närhetsprincipen. Det underlag som förvaltningen tagit fram inför beslut om regler för antagning till förskoleklass och grundskola saknar den typ av konsekvensbeskrivningar som är önskvärda inför politiska beslut. Politikerna i grundskolenämnden är ansvariga för definitionen av närhetsprincipen i det befintliga regelverket.

4 Skolvalsprocessen inför 2020

I följande avsnitt redogörs för grundskoleförvaltningens arbete före, under och efter det andra centrala skolvalet inför höstterminen 2020. Avsnittet inleds med en beskrivning av organisation inför arbetet med skolvalet 2020 följt av en sammanställning av ett antal nyckeltal från årets skolval. Därefter har underlag från intervjuer och dokument sorterats i ett antal teman som har visats sig ha vara centrala i granskningen.

I slutet av april 2020 framkom det internt att alla placeringsbeslut inte hade följt de regler som grundskolenämnden hade beslutat om. I rapporten kommer tiden mellan maj och juni att beskrivas som den åtgärdande fasen. Bilden nedan har använts i andra sammanhang för att beskriva ett övergripande händelseförlopp som har haft påverkan på skolvalsprocessen.

Beslut och process för skolplaceringar 2020

4.1 Iakttagelser

4.1.1 Organisation för skolval

Myndighetsavdelningen ansvarade för skolvalet och placeringsprocessen under både 2019 och 2020. Däremot skedde ett antal förändringar på centrala funktioner inom avdelningen. Den tidigare avdelningschefen som ingått i en samordningsgrupp för skolvalsprocessen slutade som avdelningschef och ersattes av tillförordnad avdelningschef. Två andra tjänstepersoner som också deltog i den samordningsgrupp som koordinerade arbetet inför 2019 års skolval saknades också på grund av föräldraledigheter. Istället tillsattes en vikarierande samordnare för skolplaceringsprocessen som hade tidigare erfarenhet av skolplaceringar i en stadsdel.

I utvärderingen från 2019 beskrivs de strategiska funktionerna i denna samordningsgrupp som en nyckelfaktor för beslut och strategiska val i processen. Inför placeringsprocessen 2020 saknades flera av dessa strategiska funktioner i samordningsgruppen. Det fanns alltså andra förutsättningar för styrning och ledning

av skolvalsprocessen under 2019 än 2020. Granskningen visar också att varken förvaltningsledningen eller grundskolenämnden fick information om de förändringar i arbetsprocessen som följde på beslutet att införa ett nytt IT-stöd för att underlätta placeringsarbetet.

Intervjuade tjänstepersoner uppger att arbetsgruppen påbörjade sitt arbete under tidig höst 2019 och därefter träffades kontinuerligt. Delar av arbetsgruppen fokuserade på kommunikationsinsatser tillsammans med kommunikatör, en utbildningschef och några rektorer. Fokus här var att möjliggöra aktivt skolval för fler elever och vårdnadshavare än tidigare samt anpassa kommunikationsinsatser utifrån stadens skiftande behov.

En annan del av gruppen arbetade tillsammans med IT-strateger, andra förvaltningar och Optiplan, det företag som levererade IT-stödet. Detta var områden som identifierats som strategiska områden utifrån föregående års utvärdering. Samordnaren deltog i de olika grupperingarna och stämde även av med överordnade chefer när gruppen upplevde att det fanns behov. Det skedde alltså avstämningar med nyckelpersoner i förvaltningen och berörda chefer, andra berörda förvaltningar men det saknades erfarenhet av strategiskt arbete och ledningsperspektiv i samordningsgruppen. Detta kan ha bidragit till att det saknas information och beslut i berörda ledningsgrupper och nämnd kring flera frågor i årets skolval.

4.1.2 Utfall skolvalet 2020

Nedan presenteras först övergripande nyckeltal för skolvalet som helhet och därefter nyckeltal utifrån de ändringar som har genomförts i den åtgärdande fasen. Antal elever som omfattades av 2020 års val var något fler än i det första skolvalet och andel elever som gjorde ett aktivt val ökade marginellt. Däremot sjönk andel elever som fick sitt förstahandsval från 2019 till skolvalet 2020. Det är även fler elever som valt att överklaga sin skolplacering.

	2020	2019
Antal elever totalt i Göteborgs kommunala skolor	Ca 48 000	Ca 48 000
Antal elever som omfattades av skolvalet för hösten 2020	Ca 12 000	Ca 11 500
Antal kommunala skolenheter	Ca 200	
Andel som gjorde ett skolval	89 procent	88 procent
Andel som har fått sitt förstahandsval	78 procent	88 procent
Andel som har fått något av sina val*	87 procent	96 procent
Andel som inte har fått något av sina val	13 procent	4 procent
Antal överklaganden	977	350
Antal som har ansökt om skolbyte	Ca 2500	Ca 2000

* Dessa siffror är inte helt jämförbara eftersom det var möjligt att göra fem val 2020 och endast tre val året före.

Grundskoleförvaltningen har hittills identifierat 443 formellt felaktiga placeringar vilket innebär att berörda elever och vårdnadshavare har erbjudits en ny skolplats som följer det beslutade regelverket. Bedömningen felaktig handlar i detta sammanhang om att placeringen strider mot det beslutade regelverket, utifrån avstånd eller någon av de övriga urvalsprinciperna. Detta gäller både de som har överklagat och elever som inte har överklagat sin placering.

Resterande överklaganden som kommit in har bedömts överensstämma med gällande regelverk och skickas därför vidare till Skolväsendets överklagandenämnd, ÖKN. Det brukar ta ungefär fyra månader för överklagandenämnden att fatta beslut men ökningen av överklaganden i år kan komma att påverka svarstiden.

Ändrade beslut om skolplacering 2020*	Antal
Antal överklaganden som ändrats av förvaltningen	324
Antal ändrade beslut pga felaktig tillämpning av regelverk	443
Antal ändrade beslut pga felaktig tillämpning av regelverk i f-klass	235
Antal ändrade beslut pga felaktig tillämpning av regelverk i åk 4	69
Antal ändrade beslut pga felaktig tillämpning av regelverk i åk 7	139
Antal överklaganden som skickats vidare till ÖKN	653
Antal beviljade skolbyten **	pågår

* Uppgifterna kommer att uppdateras i delårsrapport augusti.

** När skolvalet är klart genomförs skolbyten i den mån det är möjligt. Fram till den 10 aug 2020 har drygt 600 elever erbjudits en ny skolplacering utifrån önskemål.

4.1.3 Nytt IT-stöd medförde nya arbetssätt

En av de viktigaste slutsatserna från skolvalsprocessen 2019 var att införa ett adekvat IT-stöd för skolplaceringsprocessen för öka effektivitet och rättssäkerhet. Detta fanns sedan tidigare med i kravspecifikation inför Intraservice upphandling av ett nytt elevadministrativt system. På grund av förseningar i detta projekt saknades möjlighet till IT-stöd inför skolplaceringar inför hösten 2020 och troligtvis även för 2021. När förseningen av det nya elevadministrativa systemet var ett faktum undersökte avdelningschefen för digitalisering och innovation möjliga interimslösningar.

En faktor som påverkade valet att skapa en interimslösning med kort varsel var att skolplaceringar troligtvis skulle behöva genomföras utan IT-stöd i två år innan att det nya elevadministrativa systemet skulle kunna stödja processen. Avdelningschefen för digitalisering och innovation inom grundskoleförvaltningen beskriver att skolplaceringsprocessen var ett av flera områden som tidigt identifieras som ett riskområde i samband med uppstart av grundskoleförvaltningen. Det handlade framförallt om att förvaltningen skulle hantera mycket större volymer än tidigare vilket gjorde att tidigare arbetssätt sårbara.

I oktober 2019 tecknade grundskoleförvaltningen ett avtal med företaget Optiplan. Därefter påbörjades ett samarbete mellan myndighetsavdelningen och avdelningen för digitalisering och innovation för att planera för införandet av ett nytt IT-stöd. Delar av arbetsgruppen träffade Optiplan tillsammans med IT-strateger från grundskoleförvaltningen för att planera för nödvändig inläsning mellan E-tjänst som Konsument och medborgarservice och Intraservice hade tagit fram, att säkra koordinater, enhetsbeteckning och vilka algoritmer som skulle gälla om en skola hade fler sökande än lediga platser. Mellan november och april skedde en dialog vid återkommande arbetsmöten för att säkerställa att mötesdeltagare delade samma bild av beställningen av algoritm, främst gällande syskonförtur och avståndsmätning. Definitionen av syskonförtur stämde av med presidiet för grundskolenämnden. Vid dessa arbetsmöten lyfte medarbetare vid Optiplan att Göteborgs stads regelverk för skolplacering var lite tunt.

4.1.4 Samordning

Det nya IT-stödet innebar att delar av arbetsgruppen ställdes inför flera nya frågor och här fattades ett antal strategiska beslut i avsaknad av överordnade chefer. Det viktigaste beslutet som fått konsekvenser för flest elever gäller definitionen av avstånd mellan hem och skolenhet. I reglerna för skolplacering anges att önskemål om skolenhet och närhetsprincip ska vara utgångspunkt för alla skolplaceringar, först därefter finns urvalsprinciper. Enligt intervjuer inom granskningen och mötesanteckningar från arbetsmöten mellan förvaltningen och Optiplan saknas närhetsprincipen som underlag i beställningen och istället sker utformning av algoritmen direkt utifrån förvaltningens urvalskriterier, där absolut avstånd anges. Detta uppges ha varit praxis i vissa stadsdelar tidigare men fick då inte dessa effekter på grund av de naturliga barriärer som stadsdelsgränserna medförde.

Antal möjliga skolor som vårdnadshavare kunde ange, möjlighet till tre önskemål från föregående år utökades till fem önskemål inför skolvalet 2020. Motiveringen till detta anges vara möjlighet att undvika att en elev placeras på en närliggande skola som man absolut inte önskat. Det är valfritt hur många önskemål man vill göra men i prioriteringsarbetet hanteras även det femte önskemålet som just ett önskemål och värderas därför högre än närhetsprincipen. Merparten av vårdnadshavare har dock endast angivet ett eller två önskemål.

Arbetsgruppen för skolvalsprocessen diskuterade även val av koordinater på de skolor som var under byggnation och därför hade tillfällig adress under något år. Arbetsgruppen tog beslut om att koordinater skulle utgå från den tillfälliga adressen för samtliga tillfälliga skolor. Detta har inte varit kommunicerat till berörda vårdnadshavare och därför orsakat frustration hos en del vårdnadshavare och elever.

4.1.5 Utbildningsplatser och kapacitetsprocess

Parallellt med förberedelser inför placeringsarbetet pågick en gemensam process för att säkerställa antal utbildningsplatser i staden. Att bedöma skolenheternas kapacitet att ta emot elever är ett arbete som berör många nämnder, både i planering och drift och dessutom flera olika funktioner inom grundskoleförvaltningen.

Grundskolenämndens ansvar är att garantera skolplacering och säkerställa skolplikt för elever inom Göteborgs Stad. Utbildningschefen är ansvarig för att kontinuerligt bedöma kapaciteten i skolorna utifrån ett normantal och ett maximalt antal elever. Rektor ansvarar för att kapaciteten att ta emot elever i befintliga lokaler är så hög som möjligt. Vid fastighetsplanering sker teoretiska antaganden om lokalernas kapacitet där störst fokus ligger på yta per elev. Ansvar, process och rutiner beskrivs i bilaga 5, Grundskoleförvaltningens rutin för kapacitetsbedömning. Bedömning inför nästa läsår, skolbyten och oförutsedda händelser som sker löpande.

Enligt planen för kapacitetsbedömning skulle det finnas en färdig kapacitetsbild i slutet av december 2019. Denna process drog dock ut på tiden och påverkade antal utbildningsplatser som kunde ingå i simuleringar för skolplaceringar. Kapacitetsbilden blev istället klar i slutet av mars. Under denna period pågick undersökning och avstämning mellan utbildningschef, lokalplanering och rektorer om vilka skolor som kunde utöka kapaciteten med enskilda platser eller ibland hela klasser.

Kapacitetsbilden visade även att antalet utbildningsplatser var färre än antalet elever

inom flera områden och tvärtom i andra områden. Den försenade kapacitetsbilden bidrog till tidsbrist i placeringsprocessen och troligen även till försämrad dialog mellan berörda enheter och funktioner i förvaltningen.

4.1.6 Arbetsprocess för placering

Utvärderingen från 2019 pekade på att placeringsprocessen behövde kartläggas och synliggöras för inblandade. Denna kartläggning påbörjades också men försenades fram till april 2020 och hade då ännu inte publicerats eller kommunicerats. Granskningen visar också att den påbörjade processkartan inte innefattade de arbetsmoment som tillkom i samband med det nya IT-stödet eller den interkontroll som krävdes för införandet. Då arbetet med det andra centrala skolvalet inleddes hösten 2019 fanns alltså inte på förhand en bestämd process att följa.

Under januari 2020 påbörjade tjänstepersoner simuleringar utifrån alla elever i respektive årskurs, önskemål från vårdnadshavare och de utbildningsplatser som fanns angivna i kapacitetsbilden. Förvaltningsledningen fick information utifrån dessa simuleringar och informerades om var det saknades platser. Arbetet med simuleringar kan beskrivas som ett pussel där flera olika perspektiv ska beaktas. Allteftersom antal utbildningsplatser utökades kunde planeringsenheten genomföra nya simuleringar. Det blev tidigt tydligt för inblandade att det saknades utbildningsplatser inom flera områden och detta kommunicerade handläggare till förvaltningsledning. Elever som ännu inte hade placerats markerades på en karta med en röd markering. Information och fortsatt dialog med förvaltningsledningen utgick främst från dessa markeringar, det ville säga att hitta och ta fram fler antal utbildningsplatser.

Ändras antalet utbildningsplatser inom ett område med få platser kommer detta att få effekt på utfall av en ny simulering. IT-stödet möjliggör olika typer av kontroller utifrån samma simulering, exempelvis avstånd mellan hem och skola för elever per skolenhet och vilka elever som står på tur enligt prioriteringsordningen. Systemet möjliggör alltså löpande kontroller under en simuleringsperiod. Utbildningscheferna som ansvarar för att säkerställa utbildningsplatser gavs emellertid inte möjlighet att nyttja hela systemet för att kontrollera läget på skolenheter inom sitt utbildningsområde. De tjänstepersoner som intervjuas från myndighetsavdelningen uppger att de trodde att rättssäkerheten och likabehandlingen skulle öka när fördelningen av skolplatser gjordes med stöd av Optiplan och utan inblandning från andra.

I arbetsgruppens planering ingick inte en systematiserad intern kontroll innan beslut skickades ut till vårdnadshavare. Som beskrivs ovan hade utbildningscheferna begränsade möjligheter att överblicka effekter av placeringar. Förvaltningen genomförde ett antal stickprov men något mer systematiskt arbete med områden där man sedan förut visste att det rådde brist på utbildningsplatser skedde alltså inte.

En viktig orsak till avsaknad av denna kontroll var att enheten som ansvarar för skolplaceringar ville minimera risken för otillåten påverkan och speciallösningar som gynnar elevgrupper med resursstarka vårdnadshavare. De tjänstepersoner som intervjuats för granskningen uppger att det finns många som vill och ibland försöker påverka skolplaceringar, både vårdnadshavare och tjänstepersoner inom förvaltningen.

En ytterligare felkälla till ett antal felaktiga placeringar beror på att inläsning av adresser i Optiplan inte lästes in automatiskt. Detta beror på att anmälan om önskemål skedde via en e-tjänst som staden redan hade utformat. Informationen från anmälan lästes efter ansökningsperioden in till Optiplan. I de fall som vårdnadshavaren kände till ny adress redan vid ansökan kunde denna uppges, men elever som flyttade under perioden mellan önskemål och placering fick sitt första placeringsbeslut utifrån den tidigare adressen. I de simuleringar som gjordes inför skolplaceringsbesluten saknades alltså en kontroll av korrekta adresser.

Det fanns alltså flera felkällor och därtill få givna kontrollpunkter i processen vilket ledde till att förvaltningen inte uppmärksammade formella felaktigheter. Kombinationen av en strävan att säkerställa rättssäkerhet och undvika möjlighet till otillåten påverkan, otillräcklig dialog mellan berörda funktioner och dålig systemteknisk kunskap bidrog alltså till att det fanns en låg grad av kvalitetsprocess innan placeringsbesluten fastställdes. Därtill fanns en tidspress och en faktiskt brist på utbildningsplatser inom flera områden.

4.1.7 Elever med dubbla skolplaceringar

Som beskrivits ovan har Göteborgs Stad som hemkommun ansvar för att alla elever får en utbildningsplats. I Göteborgs Stad där drygt 20 procent av eleverna går på en friskola skapar detta stora utmaningar i planeringen. Inför skolvalsprocessen saknades en tydlig strategi för hantering av dubbla platser. Under en viss period kan dessa elever både ha fått erbjudande om en plats på en friskola och finnas kvar i den kommunala simuleringen och därmed sägas uppta två platser. Att detta lätt skapar problem framgår av rapporten SOU 2020:28, *En mer likvärdig skola* – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning. I rapporten beskrivs hur bristande samordning ofta bidrar till att kommunen initialt ofta ”överplaceras” elever.

Inför årets skolval uppges intervjuade tjänstepersonal och rektorer att det saknades tydlig förhandsinformation för hur friskolor skulle anmäla antagna elever till grundskoleförvaltningen och hur vårdnadshavare därefter skulle anmäla att de valt att tacka ja till en fristående skola. Detta har troligtvis skapat en del oklarheter och administrativt merarbete, såväl i förvaltningen som i fristående skolor och dessutom bidragit till att kommunala skolplatser har upptagits onödigt länge av elever som redan fått en plats på en fristående skola.

4.1.8 Kommunikation

Det fanns tydliga kommunikativa mål inför årets skolvalsprocess. Just kommunikation hade pekats ut som ett förbättringsområde i föregående års utvärdering. Mål för den interna kommunikationen handlade bland annat om att få medarbetare inom förvaltningen att förstå hur skolvalet skulle påverka deras respektive verksamheter och föra vidare rätt information till elever och vårdnadshavare. Alla rektorsgrupper fick därför muntlig och skriftlig information av kommunikatör och medarbetare från myndighetsavdelningen, information i chefsbrev och intranät.

Kommunikation gentemot elever och vårdnadshavare handlade om att möjliggöra för fler att göra ett aktivt skolval, speciellt i områden där få sökte föregående år. I kommunikationen valde man att betona möjligheten att söka eller önska skola eftersom skolval kunde misstolkas eftersom alla elever inte har möjlighet att få sitt

förstahandsval. Informationen spreds via riktad information som skickades hem till berörda elever och vårdnadshavare, via Hjärntorget, affischer, sociala medier, och stadens webbplats. Vårdnadshavare som inte gjorde ett aktivt val fick påminnelse per post. I arbetet med att ta fram informationen deltog tre rektorer och en utbildningschef i en referensgrupp som agerade bollplank eftersom förutsättningar kring kommunikation med vårdnadshavare ser väldigt olika ut i staden.

Inom vissa områden har inte den interna kommunikationen gått fram. Det finns exempel på skolor som har arbetat med sin elevgrupp inför överlämning till annan skolenhet precis som tidigare år, trots att dessa elever inte har varit garanterade en plats på skolenheten.

Efter att placeringsbesluten hade skickats ut inkom ett stort antal överklaganden och frågor till förvaltningen. Förvaltningen hade inte den organisation eller samordning som behövdes vid tillfället för att kunna svara alla skyndsamt vilket skapade oro och frustration hos många vårdnadshavare och elever. Kommunikationsinsatserna har främst planerats inför skolvalsperioden och inte haft fokus på effekterna av att platsbrist har bidragit till att färre elever än föregående år har fått sitt förstahandsval.

4.1.9 Åtgärdande fas

I takt med att allt fler placeringar upptäcktes där avstånd mellan hem och skolenhet var längre än vad reglerna anger för aktuell årskurs via gång och cykelväg efterfrågades orsakerna till detta. Samtidigt som direktören i maj 2020 beställde en granskning gavs även ett riktat uppdrag till ett antal tjänstepersoner att ingå i en arbetsgrupp med syfte att rätta till felaktiga beslut så fort som möjligt. Från och med denna period skedde kommunikationen med politikerna i nämnden löpande utifrån pågående uppdateringar.

Arbetsgruppen har identifierat felaktiga placeringsbeslut dels utifrån de överklaganden som inkommit, dels utifrån övriga placeringsbeslut. Totalt har 443 elever fått ett nytt placeringserbjudande inom de avstånd som anges i regler för skolplacering till förskoleklass och grundskola. I den åtgärdande fasen har fler funktioner deltagit vid nya simuleringar för att se hur elevgrupper har placerats, säkra avstånd och i den mån som varit möjligt utifrån gällande regelverk även försöka undvika ensamplaceringar.

I den åtgärdande fasen har man även hanterat överklaganden utifrån elevens förstahandsval. Intervjuade tjänstepersoner anger att det finns fall där eleven hellre vill söka till den skola som kamraterna hamnat på även om detta inte var ett tidigare önskemål. Bristen på förutsägbarhet för elever och vårdnadshavare har alltså haft effekter på olika sätt.

Ungefär 2500 elever har ansökt om ett skolbyte. I den siffran ingår även elever som inte har gjort ett skolval men som av olika anledningar vill byta skola. Förvaltningen har löpande arbetat med skolbyten under sommaren. Denna process har inte ingått som del av granskningen.

4.2 Sammanfattning och bedömning

Granskningens bedömning är att samordningen av årets skolvalsprocess har präglats av bristande styrning och ledning. En relativt liten arbetsgrupp har koordinerat arbetet utan den kompetens som hade behövts för att införa och förutse effekter av nya arbetssätt och förändrad tillämpning av närhetsprincipen. Det har saknats information och förankring inför flera beslut, vilket har fått stora konsekvenser för enskilda elever och vårdnadshavare, skolor och förvaltning.

Granskningen visar att det regelverk som förvaltningen lämnar över till Optiplans konsulter saknar närhetsprincipen och istället sker utformning av algoritmen direkt utifrån förvaltningens urvalskriterier, där absolut avstånd anges. Det är således förvaltningens ansvar att omkring 450 placeringar skedde i strid med beslutat regelverk. Det har saknats styrning och ledning av processen. Det har exempelvis saknats lämpliga konsekvensbeskrivningar inför politiska beslut om regler för antagning till förskoleklass och grundskola.

Det fanns bristande kunskaper i arbetsgruppen om hur IT-stödet skulle kunna påverka placeringsprocessen och därmed ett stort antal elever och vårdnadshavare. Det fattades beslut i skolvalsprocessen utan medverkan av ansvariga chefer och utan att berörda ledningsgrupper fick information om eller hade möjlighet att delta i beslutsfattandet. Granskningen visar också att kvalitetskontrollen inför beslut innehåller åtskilliga svagheter och att dialogen mellan berörda funktioner inte fungerat under hela processens gång.

Det finns sedan tidigare en ojämn fördelning av utbildningsplatser och brist på utbildningsplatser där det bor många elever. Denna platsbrist har bidragit till dominoeffekter och spridningseffekter i årets skolvalsprocess som förvaltningen som helhet inte hade förutspått. Den kraftigt försenade kapacitetsprocessen medförde en ökad tidspress i arbetet med placeringarna och att den kontroll av simuleringar som hade kunnat förhindra delar av de felaktiga besluten inte genomfördes.

Ett annat problem som framkommit i granskningen är att det inte har varit känt för alla att elever som går på skolor som är indelade i flera skolenheter inte har företräde till en skolplats på nästa skolenhet utan ska också ange önskad skola.

Omkring 78 procent av eleverna har fått sitt förstahandsval vilket är lägre än föregående år. Av de 12 000 elever som omfattas av skolvalet har det åtgärdande arbetet hittills identifierat att nästan 4 procent av skolplaceringsbesluten har varit formellt felaktiga. Därtill finns även ytterligare elever och vårdnadshavare som av förståeliga skäl inte är nöjda med sin skolplacering, men där placeringen inte strider mot regelverket. En översikt av praxis inom området tyder dock på att det finns små möjligheter att lägga in urvalskriterier som kan öppna för subjektiv tolkning i valet mellan olika elevers rätt till en särskild skolplacering.

5 Samlad bedömning och rekommendationer

Avsnitten ovan redogör för bakgrund, process, organisation och beslut som har påverkat utfallet i årets skolval. En av frågeställningarna initialt var även om det fanns behov av en extern granskning av processen. Granskningen har uppmärksammat ett antal felaktigheter som har lett till formellt felaktiga beslut för många elever samt olika faktorer i styrning och ledning av processen som troligtvis har bidragit till att en del av årets skolplaceringar inte har blivit så bra som de hade kunnat bli.

Bedömningen är därför att det inte behövs ytterligare extern granskning av hela skolvalsprocessen. Däremot finns behov av att fortsatt följa upp beslut och effekter av den åtgärdande fasen, och detta kan ske genom fortsatt intern eller extern granskning.

Enskilda fall har inte ingått inom ramen för granskningen. I granskningen ingår intervjuer med de tjänstepersoner som arbetat med den åtgärdande fasen men eftersom detta arbete pågått parallellt med granskningen lämnas ingen samlad bedömning om detta arbete.

5.1.1 Rekommendationer

Nedan följer rekommendationer som lämnas efter granskningen:

1. *Gör ett omtag inför 2021 och tillsätt en projektledare med uppgift att förbättra samordning, arbets- och beslutsprocesser.*
2. *Säkerställ att lämplig och kvalificerad kompetens ingår i en projektgrupp.*
3. *Säkerställ att berörda medarbetare har god kännedom och förståelse för skollag och praxis inom området, beslutade regler samt dess tillämpning.*
4. *Säkerställ adekvata konsekvensbeskrivningar inför nya beslut om regler för antagning till förskoleklass och grundskola.*
5. *Stärk intern styrning och kontroll i skolvalsprocessen. Inrätta kontrollpunkter i processen, inför dialog med utbildningschefer och politiker i grundskolenämnden.*
6. *Säkerställ styrning och ledning av kapacitetsprocessen.*
7. *Utveckla samordning och kommunikation med fristående skolor kring antagning.*
8. *Säkerställ att det finns möjlighet till IT-stöd för simuleringar inför skolplaceringar.*
9. *Planera och organisera för dialog med vårdnadshavare inför kommande process.*
10. *Se över de avstånd som definierar närhetsprincipen i samband med nya beslut om regler för antagning i förskoleklass och grundskola.*
11. *Se över och anpassa skolenheterna i syfte att minska antal skolval och att bryta upp befintliga elevgrupper.*
12. *Följ upp arbetet och beslut i den åtgärdande fasen utifrån utfall i nyckeltal samt risk för otillåten påverkan.*

5.1.2 Bilagor

1. Utvärdering skolval 2019, Strategier inför skolval 2020
2. Regler för antagning till förskoleklass och grundskola, beslutade 2019
3. Regler för antagning till förskoleklass och grundskola, beslutade 2018
4. Placering i förskoleklass, grundskola och fritidshem samt skolpliktsbevakning i ny skolnämnd, underlag inför beslut 2018
5. Grundskoleförvaltningens rutin för kapacitetsbedömning. Bedömning inför nästa läsår, skolbyten och oförutsedda händelser som sker löpande.

Grundskoleförvaltningen

Telefon: 031-365 00 00 (kontaktcenter)

E-post: Jenny.Hagelberg@grundskola.goteborg.se

Utvärdering skolval 2019

Strategier inför skolval 2020

2019-06-11

Innehåll

Bakgrund	3
Utfall skolval 2019	3
Samtliga skolval.....	4
Val till förskoleklass	4
Val till årskurs 4.....	5
Val till årskurs 6.....	6
Val till årskurs 7.....	6
Strategi	7
Aktivt skolval.....	7
Antagningsregler.....	7
Arbetsgrupp	8
Tidplan.....	8
Samarbeten	9
Fristående huvudmän	9
Processkartläggning	9
Organisation	10
Valbara skolor.....	10
Elevprognoser	10
Elevkapacitet.....	10
Skolenheter	11
Placeringsenheten	11
Digitalisering	12
E-tjänster.....	12
Digitala utskick.....	12
IT-stöd	13
GIS.....	13
IST Administration	13
Kommunikation	14
Webben.....	14
Externt	14
Internt.....	14
Öppna hus	15
Kontaktcenter och medborgarkontor	15
Inför skolval 2020	16
Strategi.....	16
Organisation.....	16
Digitalisering	17
Kommunikation	17

Bakgrund

När en elev ska göra en övergång mellan förskola-skola eller en övergång mellan skolenheter, på grund av att nästföljande årskurs inte finns på elevens nuvarande skolenhet, ska kommunen inhämta vårdnadshavares önskemål om skolplacering. Detta organiseras av kommunen genom att det inför varje nytt läsår anordnas ett skolval för aktuella elever.

Tidigare år har skolval genomförts i stadsdelarna. Införandet av den nya grundskolenämnden och grundskoleförvaltningen innebär att det nu sker en central antagning till de kommunala grundskolorna. Skolvalet i Göteborgs stad är ett av de största skolvalen i Sverige och omfattar ca 12 000 elever med vårdnadshavare.

Skolvalsprocessen är huvudprocess för grundskoleförvaltningens samlade insatser kopplade till skolvalet.

Utfall skolval 2019

I denna rapport redovisas nyckeltal för skolvalet 2019 ur ett stadenperspektiv. Statistik för respektive årskursövergång och stadsdel finns redovisad separat.

Statistiken omfattar elever aktuella för ett skolval till förskoleklass eller grundskolan inför läsåret 2019–2020. Det vill säga blivande elever i förskoleklass samt elever i grundskolan som ska byta skolenhet då nästkommande årskurs inte finns på den nuvarande enheten.

Statistiken omfattar inte elever som önskar byta skola av andra anledningar. Statistiken omfattar inte löpande skolansökningar vid flytt till eller inom kommunen.

Totalt antal placerade elever avser alla elever som placerats i Göteborgs stads kommunala grundskolor inför läsåret 2019/2020.

Inkomna ansökningar avser elever som det inkommit en skolansökan för.

Ej sökt – anvisad skola avser elever som det inte inkommit en skolansökan för. Eleverna har anvisats en skola nära hemmet.

Förstahandsval avser elever som placerats i enlighet med vårdnadshavares förstahandsval om skolplacering.

Något av sina val avser elever som placerats i enlighet med vårdnadshavares förstahandsval, andrahandsval eller tredjehandsval om skolplacering.

Inget av sina val avser elever som inte placeras i enlighet med något av vårdnadshavares val om skolplacering. Eleverna har anvisats en skola nära hemmet.

Förtur syskon avser elever som placerats med förtur i enlighet med antagningsreglerna och vårdnadshavares val om skolplacering. Eleverna skulle inte placerats på den aktuella skolenheten om inte förturen tillämpats.

Förtur nyanländ avser elever som placerats med förtur i enlighet med antagningsreglerna och vårdnadshavares val om skolplacering. Eleverna skulle inte placerats på den aktuella skolenheten om inte förturen tillämpats.

Samtliga skolval

Totalt	Antal	Andel
Totalt antal placerade elever	11 543	
Inkomna ansökningar	10 156	88%
Ej sökt - anvisad skola	1387	12%
Förstahandsval	8930	88%
Något av sina val	9708	96%
Inget av sina val	448	4%
Förtur syskon	209	
Förtur nyanländ	46	
Överklaganden	354	

Totalt 11 543 barn och elever har under skolvalet 2019 placerats vid de kommunala grundskolorna inför det nya läsåret.

Utav dessa inkom 88% av med önskemål om skolplacering varav 96% fick en placering vid någon av de önskade skolenheterna.

Samtliga elever folkbokförda i kommunen, som var aktuella för skolvalet 2019, har fått beslut om placering vid en kommunal eller fristående skolenhet.

Förskoleklass	Antal	Andel	Antal 18/19	Andel 18/19
Totalt antal placerade elever	6199		6834	
Inkomna ansökningar	5836	94%	6007	88%
Ej sökt - anvisad skola	363	6%	827	12%
Förstahandsval	5003	86%	4649	77%
Något av sina val	5552	95%	5189	86%
Inget av sina val	284	5%	818	14%
Förtur syskon	179			
Förtur nyanländ	36			
Överklaganden	190		161	

Val till förskoleklass

Då skolvalsprocessen till förskoleklass även tidigare år varit gemensam för staden finns statistik som möjliggör jämförelser med årets utfall.

Under skolvalet 2019 fick totalt 6199 barn ett skolplaceringsbeslut till förskoleklass vid en kommunal skolenhet. I jämförelse med tidpunkten för beslut under föregående skolval innebär det en minskning med 635 barn, trots att årsklasserna är ungefär lika stora. Detta förklaras främst av att förvaltningen, inför antagningsprocessen, fått in fler bekräftelser från vårdnadshavare till barn som ska börja i förskoleklass på fristående skolor.

Under skolvalet 2019 lämnade 94% av vårdnadshavarna önskemål om skolplacering - en ökning med 6% i jämförelse med föregående skolval. Detta förklaras främst av utökade kommunikationsinsatser i samband skolvalet 2019.

Örgryte-Härlanda (98%), Askim-Frölunda-Högsbo (98%) och Majorna-Linné (98%) är de stadsdelar där högst andel gjorde ett val till förskoleklass - medan Angered (86%) och Östra Göteborg (91%) är de stadsdelar med lägst andel.

Av de vårdnadshavare som lämnade önskemål om skolplacering fick 86% sitt förstahandsval och 95% något av sina önskemål – en ökning med respektive 9% i jämförelse med föregående år. Detta förklaras främst av att förvaltningens arbete att kartlägga elevkapaciteten på skolenheterna har genererat fler skolplatser. Att boendestadsdel inte längre utgör en sökbegränsning och urvalsgrund i antagningsarbetet också bidragit till ökningen.

Askim-Frölunda-Högsbo (93%), Lundby (90%) och Angered (88%) är de stadsdelar där högst andel sökande fick sina förstahandsval - medan Centrum (77%), Örgryte-Härlanda (78%) och Östra Göteborg (84%) är de stadsdelar med lägst andel.

Att antalet överklaganden ökat i jämförelse med föregående år, trots att förvaltningen under skolval 2019 tillgodosåg fler önskemål, förklaras av att rätten att överklaga ett skolplaceringsbeslut kommunicerats tydligare.

Val till årskurs 4

Årskurs 4	Antal	Andel
Totalt antal placerade elever	2227	
Inkomna ansökningar	1733	78%
Ej sökt - anvisad skola	494	22%
Förstahandsval	1613	93%
Något av sina val	1691	98%
Inget av sina val	42	2%
Förtur syskon	18	
Förtur nyanländ	0	
Överklaganden	44	

Totalt 2227 elever har placerats på en kommunal grundskola inför det nya läsåret i samband med att de ska byta skolenhet från årskurs 3 till årskurs 4.

Centrum (100%), Västra Göteborg (94%) och Askim-Frölunda-Högsbo (90%) är de stadsdelar där högst andel gjorde ett val till årskurs 4 - medan Lundby (41%), Angered (63%) och Östra Göteborg (75%) är de stadsdelar med lägst andel.

Majorna-Linné (99%), Västra Göteborg (96%), Västra Hisingen (96%), Norra Hisingen (96%) och Örgryte-Härlanda (96%) är de stadsdelar där högst andel sökande fick sina förstahandsval - medan Askim-Frölunda-Högsbo (81%) och Centrum (81%) är de stadsdelar med lägst andel.

Val till årskurs 6

Årskurs 6	Antal	Andel
Totalt antal placerade elever	372	
Inkomna ansökningar	247	66%
Ej sökt - anvisad skola	125	34%
Förstahandsval	196	79%
Något av sina val	222	90%
Inget av sina val	25	10%
Förtur syskon	0	
Förtur nyanländ	4	
Överklaganden	7	

Totalt 372 elever har placerats på en kommunal grundskola inför det nya läsåret i samband med att de ska byta skolenhet från årskurs 5 till årskurs 6.

Majorna-Linné (100%) och Centrum (95%) är de stadsdelar där högst andel gjorde ett val till årskurs 6 - medan Angered (7%) och Östra Göteborg (42%) är de stadsdelar med lägst andel. I tre stadsdelar skedde ingen övergång mellan årskurs 5 och årskurs 6 på grund av skolenhetsbyte.

Västra Hisingen (100%) och Östra Göteborg (96%) är de stadsdelar där högst andel sökande fick sina förstahandsval - medan Västra Göteborg (62%) och Angered (67%) är de stadsdelar med lägst andel.

Val till årskurs 7

Årskurs 7	Antal	Andel
Totalt antal placerade elever	2745	
Inkomna ansökningar	2340	85%
Ej sökt - anvisad skola	405	15%
Förstahandsval	2118	91%
Något av sina val	2243	96%
Inget av sina val	97	4%
Förtur syskon	12	
Förtur nyanländ	6	
Överklaganden	113	

Totalt 2745 elever har placerats på en kommunal grundskola inför det nya läsåret i samband med att de ska byta skolenhet från årskurs 6 till årskurs 7.

Centrum (98%), Västra Göteborg (95%) och Örgryte-Härlanda (93%) är de stadsdelar där högst andel gjorde ett val till årskurs 7 - medan Östra Göteborg (62%), Norra Hisingen (71%) och Angered (80%) är de stadsdelar med lägst andel.

Västra Göteborg (96%), Lundby (96%) och Norra Hisingen (96%) är de stadsdelar där högst andel sökande fick sina förstahandsval - medan Centrum (61%), Örgryte-Härlanda (76%) och Majorna-Linné (85%) är de stadsdelar med lägst andel.

Strategi

Stadsdelarna, som tidigare ansvarade för grundskolan, hanterade frågan om skolval på olika sätt. Gällande valet till förskoleklass fanns sedan tidigare en gemensam process i kommunen. Men övergångar mellan skolenheter i grundskolan hanterades olika. Det fanns exempel på stadsdelar som inhämtade vårdnadshavares önskemål om skolplacering vid samtliga övergångar, i samband med vissa övergångar och andra inte vid någon övergång. För att skolvalsprocessen skulle bli likvärdig i kommunen beslutades därför att samtliga vårdnadshavare till elever som ska byta skolenhet ska informeras om rätten att välja skola.

I skolvalet 2019 har vårdnadshavare till samtliga barn och elever aktuella för en placering i förskoleklass, eller som ska byta skolenhet på grund av att nästföljande årskurs inte finns på den nuvarande skolenheten, haft möjlighet att önska vid vilken skola deras barn ska gå. För elever som inte behöver byta skolenhet, men som av olika anledningar ändå önskar byta skola, har det utvecklats e-tjänster och inrättats särskilda skolbytesperioder för att underlätta dessa skolbyten. Det har skett en central antagning till samtliga skolenheter i kommunen.

I kommunfullmäktiges budget och Grundskolenämndens mål- och inriktningsdokument för 2019 ges Grundskoleförvaltningen ett uppdrag att inrätta ett aktivt skolval i kommunen. Av samtliga barn och elever som var aktuella för ett skolval inför läsåret 2019/20 lämnade 88% av vårdnadshavarna önskemål om skolplacering. I förvaltningens fortsatta arbete inför nästa skolval 2020 är målsättningen att fler vårdnadshavare ska utnyttja rätten och möjligheten att påverka vid vilken skola deras barn ska gå.

Vid Grundskolenämndens sammanträde i juli 2018 fastställdes Göteborgs stads antagningsregler för placering i förskoleklass och grundskola. I regelverket återfinns en definition av närhetsprincipen. Denna princip förhindrar förvaltningen att placera elever på skolenheter för långt från hemmet – såvida inte vårdnadshavare aktivt har önskat en skolenhet långt från hemmet. I regelverket återfinns även den prioriteringsordning förvaltningen ska tillämpa vid antagning till skolenheter som har fler antal sökande än antal platser. I prioriteringsordningen framgår vilka sökande som i antagningen anses ha förtur till platserna samt hur förvaltningen ska prioritera mellan övriga sökanden.

I skolvalet 2019 har regelverket tillämpats i hela kommunen och förvaltningen ser i nuläget inget behov av att återkomma till nämnden med förslag på några större eller mer övergripande förändringar inför nästa års skolval. Förvaltningen fortsätter att bevaka förändringar i vår omvärld som kan föranleda en översyn av nuvarande regelverk.

Dock kan regelverket behöva kompletteras inför nästa års skolval. Förvaltningen behöver utreda om regelverket kan och bör kompletteras med särskilda riktlinjer för antagning till skolor med tvåspråkig undervisning, särskild pedagogisk inriktning samt skolor med profilklasser.

När det nu sker en central antagning till samtliga kommunens skolenheter och årskurser, behöver effekterna av syskonförturen undersökas, då den i många områden begränsar övriga sökandes möjligheter. Med nuvarande regelverk ges förtur till skolplats om sökande har ett syskon i årskurserna F-9 på den aktuella skolenheten. Om syskonförtur begränsas till sökanden med syskon i årskurserna F-3 på den aktuella skolenheten öppnas fler möjligheter för övriga.

Aktivt skolval

Antagningsregler

Myndighetsavdelningen ansvarar för att samordna skolvalet. En tvärfunktionell arbetsgrupp sammansattes för att bistå myndighetsavdelningen i planeringen för genomförandet av skolvalet 2019. I arbetsgruppen fanns samlad erfarenhet från planering och genomförande av tidigare skolval i stadsdelarna. Representanter från förvaltningsledningen möjliggjorde att erforderliga beslut kunde fattas under gruppens planeringsmöten. Kommunikativt stöd fanns tillgängligt under hela processen. Arbetsgruppen träffades löpande fram till att skolvalsprocessen övergick till den operativa fasen och placeringsenhetens arbete tog vid.

Inför arbetet med nästa års skolval bör gruppen kompletteras med erfarenheter av att vara rektor i Göteborgs stad i närtid. Detta för att bidra med ett rektorsperspektiv vid avvägningar och prioriteringar men även för en tydligare förankring av processen i linjen. Arbetsgruppen bör även fortsätta att träffas under våren och den operativa fasen. Skolvalsprocessen pågår hela året och placeringsenheten behöver strategiskt stöd även under antagningsarbetet.

Inför skolvalet 2019 beslutades att val till förskoleklass och val vid övergångar inom grundskolan skulle hållas vid olika tidpunkter. Avvägningar fick göras gällande förvaltningens organisatoriska förutsättningar under hösten 2018. Grundskoleförvaltningen var i uppstartsfasen och många för skolvalsprocessen nödvändiga funktioner ännu ej bemannade. Särskild hänsyn fick även tas till externa förvaltningars möjligheter att utveckla de e-tjänster, IT-stöd och kommunikationsstöd som efterfrågades. Det beslutades även att särskilda skolbytesperioder skulle införas. Skolbytesperioderna adresserade flera problem. De underlättar för vårdnadshavare till barn som redan har en skolplacering, men av olika skäl vill byta skola, att ansöka om ett skolbyte. De möjliggör även för förvaltningen att säkerställa en rättssäker och likvärdig antagning.

Tidplan

Skolval 2019	Ansökningsperiod	Placeringsperiod	Beslutsdatum
Förskoleklass	15 nov -15 jan	16 jan – 26 feb	27 feb
Övergångar	15 jan – 15 feb	16 feb – 26 mars	27 mars
Skolbytesperiod	1 maj – 15 maj	16 maj – 4 juni	5 juni

Ansökningsperioden för skolval 2019 fortlöpte som planerat utan incidenter. Däremot försenades utskicket av antagningsbeskeden till förskoleklass med två veckor. Postgången försenade tidpunkten då antagningsbeskeden nådde vårdnadshavare ytterligare. Detta gjorde att hela skolvalsprocessen drog ut på tiden. Konsekvensen blev bland annat att rektorer fick senare besked om sina organisationer – vilket försvårade för planeringen inför nytt läsår. Även kontaktcenter upplevde ett ökat tryck när vårdnadshavare kontaktade kommunen. Förseningen innebar även att antagningsbeskeden nådde vårdnadshavare för nära inpå skolbytesperioden. Orsakerna till att antagningsbeskeden försenades är flera, men förklaras främst av att all hantering av utskick skedde manuellt, vilket krävde stora personella resurser i anspråk från placeringsenheten.

Till nästa års skolval 2020 bör det vara en gemensam ansökningsperiod till samtliga verksamhetsformer – förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Ansökningsperioden ska genomföras under höstterminen. Arbetsdatum är 15 november – 15 december. Bättre förutsättningar och verktyg för placeringsenheten under placeringsperioden möjliggör tidigare utskick av placeringsbesluten. Detta ger rektorerna bättre förutsättningar i arbetet med överlämningar och organisationsplanering inför nytt läsår. Skolbytesperioden kan även den tidigareläggas vilket möjliggör för elever, vårdnadshavare och rektorer att få tidigare besked om skolbytesansökningarna.

Skolvalet innefattar aktiviteter och insatser från de flesta av förvaltningens avdelningar. Det är även en process som involverar flera andra förvaltningar i staden. Arbetsgruppen prioriterade tidigt att säkra upp strategiska samarbeten. Samordning och samverkan är avgörande. Arbetet med skolvalet 2019 var i detta avseende speciellt. Planeringen av skolvalet skedde under uppstarten av den nya förvaltningen med korta leveransdatum. Alla funktioner var ännu inte bemannade eller tillgängliga. Konstant dialog krävdes med interna och externa samarbetspartners kring vad som var möjligt och inte möjligt.

Förvaltning/avdelning	Huvudsakligt samarbete
GSF – Myndighet	Placering av stadens elever
GSF - Utbildningsområden	Kommunikation och elevkapacitet
GSF – Kommunikation	Kommunikationsinsatser
GSF – Samordning och stöd	Grundsärskolan och nyanlända
GSF – Verksamhetsstyrning	Elevprognoser och elevkapacitet
GSF - Ekonomi	Lokalplanering och elevkapacitet
Intraservice	E-tjänster och IT-stöd
Stadsbyggnadskontoret	IT-stöd
Konsument och medborgarservice	E-tjänster och kommunikation
Förskoleförvaltningen	Överlämningsplan
Fristående huvudmän	Utbyte antagningslistor

Ovanstående samarbeten utgör en god grund i planeringen inför nästa års skolval. Funktioner som fastighetsstrateg, statistiker och skoljurist bör tidigt involveras och stödja arbetsgruppen i dess arbete. Samarbetet med övriga avdelningar och förvaltningar behöver utvecklas ytterligare.

Särskilt fokus är att säkra processen så att den minskar belastningen på utbildningschefer och rektorer. Här är arbetet med elevkapaciteten avgörande (se sid 10). Även val till grundskolan måste harmonisera med val till förskoleklass och grundskola.

I samband med 2019 års skolval bestod det huvudsakliga samarbetet med de fristående huvudmännen i utbyten av antagningslistor. Detta samarbete har underlättats i och med införandet av den nya grundskoleförvaltningen. Med hänsyn till skolvalsprocessen finns stora nyttor för både vårdnadshavare och förvaltningen att utveckla samarbetet ytterligare.

Ett exempel på fördjupat samarbete kan vara att bjuda in de fristående huvudmännen att använda kommunens e-tjänst. Detta möjliggör för vårdnadshavare att på samma plattform söka både kommunala och fristående skolor. Förvaltningen får en bättre bild över ansökningsläget och verktyg att förhindra placering av fler elever än vad som förväntas börja i våra skolor. För de fristående huvudmännen uppstår vinster kring administration, men även kommunikation, då de fristående skolenheterna når en större målgrupp via kommunens plattformar. Fördjupad dialog med de fristående huvudmännen är nödvändig.

När den nya grundskoleförvaltningen nu genomfört sitt första skolval bör processen kartläggas. Då skolvalsprocessen omfattar flera olika funktioner både inom och utom förvaltningen är det nödvändigt med en gemensam syn på hur processen fungerar. En gemensam syn skulle underlätta samarbetet mellan olika avdelningar och chefer i linjen. Detta kan i sin tur bidra till att utveckla bättre och effektivare arbetssätt både ur ett elev-, vårdnadshavare- och förvaltningsperspektiv.

Fristående huvudmän

Processkartläggning

Organisation

För grundskoleförvaltningen påbörjas arbetet med ett skolval långt före det att vårdnadshavare lämnar önskemål om skolplacering. I skolvalet ansöker vårdnadshavare under höstterminen om skolplacering inför nästkommande läsår. Förvaltningen behöver ungefär ett år i förväg veta hur skolorganisationen ska se ut nästkommande läsår. Hemsidan och e-tjänsten måste innehålla korrekta uppgifter om vilka skolor eller årskurser som ska vara valbara. Detta arbete innebar en mycket stor utmaning under skolval 2019.

Dialog och samordning i förvaltningen gällande organisationsförändringar är nödvändig. En gemensam rutin för organisationsförändringar erfordras då förändringar på skolenheterna inte bara påverkar skolvalet och myndighetsprocesserna. Organisationsförändringar påverkar flera för förvaltningen och staden gemensamma system och processer. En sådan rutin är under framtagande. Arbetsgruppen som arbetar med skolvalet behöver bevaka och involveras i detta arbete.

Kvalitetssäkrade elevprognoser är essentiella för arbetet med skolvalet. Utan sådana saknas beslutsunderlag för att fatta strategiska beslut. Exempel på sådana beslut är att förbereda organisationen på ett utökat elevunderlag vid vissa skolenheter och årskurser samt ett minskat vid andra. Med elevprognoser som underlag kan förvaltningen kartlägga huruvida den förväntade efterfrågan på skolplatser matchar tillgången. Denna kartläggning behöver ske på staden-, utbildningsområdes- och skolenhetsnivå. Arbetsgruppen som planerar för skolvalet 2020 behöver tidigt säkerställa tillgången till kvalitetssäkrade elevprognoser som kan ge vägledning vid frågor nedan.

Exempelfrågor
Hur stor är barn-/elevkullen?
Hur många är aktuella för en placering i kommunal skola?
Vilka skolor förväntas vårdnadshavare välja?
Hur många och vilka förväntas välja fristående skolor?
Förväntas fler elever börja i våra skolor än vad som lämnar?

Utan en bild över hur många skolplatser som finns på respektive skolenhet kan inte placeringsenheten placera stadens elever. Vid skolplaceringsarbetet inför ett nytt läsår behöver en sådan kapacitetsbild finnas tillgänglig i god tid innan ansökningsperioden stänger för skolvalet. Fram till ett sent skede saknades en sådan bild i arbetet med skolval 2019. Förutom en avgörande inverkan på placeringsenhetens möjligheter att placera stadens elever har elevkapaciteten en direkt påverkan på rektors budget och resursplanering. Denna process behöver utvecklas och tydligt förankras i linjen.

Förvaltningen kommer under hösten-19 att kartlägga kapacitetsprocessen vilket kommer att resultera i riktlinjer för när-, hur- och var förändringar i skolenheters elevkapacitet ska rapporteras. Även principer och riktlinjer för att avgöra själva elevkapaciteten på en skolenhet behöver fastställas. Här behövs förutom ett verksamhetsperspektiv även ett huvudmannaperspektiv för att säkerställa försörjningen av elevplatser för stadens elever. Kapacitetsbilden är ett kraftfullt verktyg i arbetet för en mer likvärdig skola. Arbetsgruppen som planerar för genomförandet av skolvalet 2020 behöver tidigt säkerställa att arbetet med att kartlägga kapacitetsprocessen harmoniserar med strategier och övriga delprocesser i skolvalet.

Valbara skolor

Elevprognoser

Elevkapacitet

När ansvaret för grundskolan nu flyttats från stadsdelarna till en central nämnd och förvaltning är det tydligt att det tidigare inte funnits en gemensam strategi i staden kring ”utbildningsspår” eller liknande. Hur skolorna är organiserade skiljer sig åt. I vissa områden finns större skolenheter med en rektor och biträdande rektorer - i andra områden finns mindre skolenheter med olika rektorer som samnyttjar lokaler och resurser. Även årskursindelningar är till stora delar präglade av vilken stadsdel som tidigare ansvarat för skolenheterna.

I arbetet med planeringen av skolvalet 2019 gjorde arbetsgruppen bedömningen att förutsättningarna, utifrån lagstiftning och principer om likvärdighet och rättssäkerhet, inte möjliggjorde en annan för staden gemensam lösning, än att samtliga vårdnadshavare till elever som ska byta skolenhet ska informeras om rätten att välja skola. För många vårdnadshavare och områden innebär detta en ny praxis. Förvaltningen borde tydligare ha kommunicerat effekterna detta kan få för enskilda.

Skolenheternas organisation håller nu på att utredas. I direktiven till skolenhetsutredningen ingår att titta på hur förvaltningen kan skapa en enhetsorganisation som ger bästa möjliga väg genom årskurserna. Myndighetsavdelningen kommer att bidra med perspektiv på vilka effekter nuvarande skolenhetsorganisation får i skolvalet och myndighetsprocesserna. Parallellt med skolenhetsutredningen behöver arbetsgruppen som planerar för skolvalet fortsätta diskussionen, om en för staden gemensam riktlinje i skolvalet är möjlig, som minskar effekterna av skolenheternas olika organisation. Detta är särskilt aktuellt för de skolenheter som i många avseenden tillsammans är att betrakta som samma ”skola”.

Handläggarna på placeringsenheten behöver få bättre verktyg som både avlastar och underlättar. Här är det fortsatta digitaliseringsarbetet avgörande. Även vidareutveckling och kartläggning av kapacitetsprocessen är kritisk. Placeringsenheten behöver även utvärdera om arbetssättet är det mest effektiva och bäst möter linjens behov. Att organisera de personella resurserna i delprocesser, istället för att arbeta med hela processen i ett område, innebär många kontakter för utbildningschefer och rektorer. Då delprocesserna inte är fristående från varandra riskerar man även att tappa det strategiska helhetsperspektivet.

Under ansökningsperioden för skolvalet 2020 behöver det säkerställas att påminnelser skickas till de vårdnadshavare som inte lämnat önskemål om skolplacering för sina barn. Dialog under ansökningsperioden mellan placeringsenheten och kommunens förskolor och grundskolor, gällande barn och elever som ännu inte lämnat skolansökan, är en effektiv metod som resulterar i fler inkomna skolansökningar.

Digitalisering

Inför skolvalet 2019 utvecklades separata e-tjänster för val till förskoleklass, val vid övergångar inom grundskolan och skolbytesansökningar. Dessa möjliggjorde för vårdnadshavare att digitalt lämna önskemål om skolplacering. Tidsaspekten utgjorde en begränsning för vad som gick att leverera i form av funktionalitet. Exempelvis kommunicerar inte e-tjänsterna med förvaltningens underliggande system. Detta medför att placeringshandläggarna manuellt får kontrollera att uppgifterna i ansökningarna är korrekta. I nuvarande e-tjänster för skolansökan är det endast möjligt för den vårdnadshavare som fyller i själva ansökan att signera med Bank-ID. Detta medför att förvaltningen, i samband med antagningsbesked, behöver göra manuella utskick med bifogad svarspost för att inhämta samtliga vårdnadshavares bekräftelse.

Inför nästa skolval 2020 är en e-tjänst med utökad funktionalitet beställd. Då ansökningsperioden för skolvalet 2020 är gemensam för samtliga verksamhetsformer behöver e-tjänsten ha funktionalitet som möjliggör och underlättar för vårdnadshavare att ansöka om en skolplacering till samtliga skolformer. Arbetsgruppen som planerar för skolvalet behöver ha löpande dialog med Intraservice och Konsument- och medborgarservice under utvecklingen. Perspektiv från chefer i linjen är också nödvändigt gällande vilken typ av information som förvaltningen inhämtar från vårdnadshavare i samband med registreringen av skolansökan.

Under arbetet med skolvalet 2019 saknade förvaltningen verktyg för digitala utskick. Placeringsbeslut, antagningsbesked och informationsbrev fick manuellt kuverteras och postas till vårdnadshavare. Svarspost fick bifogas med hänsyn till begränsningarna i e-tjänsten då bekräftelse från samtliga vårdnadshavare behövde inhämtas och registreras. Detta krävde stora personella resurser i anspråk vilket försenade utskicket av antagningsbeskeden. Även postgången innebar svårigheter då antagningsbeskeden fortsatte att nå vårdnadshavare veckor efter att de lämnat förvaltningen.

E-tjänster

Digitala utskick

Antal kuvert	Typ av utskick	Uppskattad arbetstid
2 x 3000 fönsterkuvert	Påminnelser förskoleklass och övergångar	64 h (ca 4 medarbetare 1 dag per utskick)
2 x 6000 fönsterkuvert 2 x 6000 svarskuvert	Placeringsbeslut förskoleklass och övergångar	192 h (ca 6 medarbetare 2 dagar per utskick)
4 x 1000 fönsterkuvert 4 x 500 svarskuvert	Placeringsbeslut skolbyten	128 h (ca 2 medarbetare 1 dag per utskick)
Totalt 22 000 fönsterkuvert 14 000 svarskuvert		Totalt 348 arbetstimmar

Att det ska finnas en lösning för digitala utskick är en mycket prioriterad fråga i arbetet inför nästa års skolval. En potentiell lösning kan vara att publicera antagningsbeskeden för de vårdnadshavare som ansökt digitalt under ”mina sidor” på goteborg.se. Dialog förs med Intraservice och Konsument och Medborgarservice. Arbetsgruppen för skolvalet 2020 måste bevaka frågan och leverera en lösning.

Grundskoleförvaltningen har ett pågående samarbete med Stadsbyggnadskontoret gällande utveckling av IT-stöd för avståndsberäkning. Skolplaceringshandläggare skickar för ändamålet utvecklade Excel-filer till Stadsbyggnadskontoret för avståndsberäkning. Vid sammanställningen av dessa listor inhämtar handläggarna information från kommunens elevregistreringssystem, e-tjänsten samt kompletterar med information från inkomna pappersansökningar. När avståndsberäkningen är genomförd inrymmer modellen avstånd fågelvägen mellan elevernas hem och kommunens skolenheter. Detta möjliggör för skolplaceringshandläggarna i antagningsarbetet att rangordna de sökande i enlighet med kommunens antagningsregler. Processen innehåller dock många manuella moment och de volymer som nu hanteras tar stora personella resurser i anspråk.

Avståndsberäkningsprocessen behöver utvecklas till nästa års skolval. Nuvarande process beräknar avstånden fågelvägen mellan elevernas hem och aktuella skolenheter. Dialog pågår med Stadsbyggnadskontoret gällande möjligheterna att på samma yta även beräkna den faktiska skolvägen. Detta skulle möjliggöra en potentiell vidareutveckling av processen till att även föreslå möjliga skolplaceringar. Med kommunens antagningsregler, vårdnadshavares önskemål och elevkapaciteten på våra skolenheter som underlag är förvaltningen hoppfull att ha en lösning på plats till nästa års skolval. Arbetsgruppen som planerar för skolvalet 2020 behöver ha en fortsatt nära dialog med Intraservice och Stadsbyggnadskontoret.

Det finns stor potential med GIS-tjänster kopplade till skolvalet. Både internt i förvaltningen och externt gentemot vårdnadshavare. För förvaltningen finns stor nytta i att kunna visualisera och analysera sökmönster, elevprognoser och platstillgången i staden. För vårdnadshavare som ska välja skola skulle man till exempel med en kartfunktion kunna jämföra olika skolor eller rangordna skolor efter avstånd från hemmet. Om vårdnadshavarnas funktioner bygger på samma plattform som förvaltningens skulle transparensen öka i antagningsarbetet.

Göteborgs stad har upphandlat ett nytt administrativt system, IST administration, som ska ersätta Procapita. Många av funktionerna beskrivna i denna rapport gällande e-tjänster, digitala utskick, IT-stöd och GIS omfattas i kravspecifikationen. Införandet av det nya administrativa systemet i gymnasieskolan har senarelagts vilket även påverkat tidplanen för införandet i grundskolan. Grundskolan beräknas få systemet under mars 2020. För skolvalsprocessen innebär det tillgång till de nya tjänsterna tidigast inför skolvalet 2021. Arbetsgruppen som planerar för skolvalet får förhålla sig till detta och ha fortsatt dialog med IT-strateg och leverantör avseende det nya systemets funktionalitet och utveckling.

Kommunikation

Inför ansökningsperioden till skolvalet 2019 gjordes en större översyn av informationen på Göteborgs stads hemsida. Via direktadressen www.goteborg.se/valjaskola skapade förvaltningen en samlingsportal för skolvalet. Här återfinns länkar till de olika e-tjänsterna med information om val till förskoleklass, val vid övergångar inom grundskolan samt skolbyten. Länkar finns även till sidor med information om antagningsregler, öppna hus och vanliga frågor och svar om skolvalet. Även kommunens enhetskatalog är länkad där vårdnadshavare kan söka och sortera bland kommunens grundskolor. Via enhetskatalogen når vårdnadshavare även grundskolornas hemsidor.

Webben

Hemsidan innehåller mycket men bra information. Då det under nästa skolval 2020 kommer att vara en gemensam ansökningsperiod och e-tjänst för samtliga skolformer kan informationen på hemsidan renodlas än mer. Samarbete är även inlett med en byrå för att ta fram en film att kommunicera via hemsidan och andra interna och externa kanaler. Möjligheten att utveckla kommunens [jämför service](#), där vårdnadshavare kan jämföra olika skolenheters nyckeltal, bör utforskas. En översyn ska även göras över grundskolornas egna hemsidor.

Inför valet till förskoleklass 2019 skickades en flersidig broschyr med information om skolvalet hem till alla aktuella barn folkbokförda i kommunen. I denna fanns också kort information på olika språk. Affischer och informationsblad på olika språk togs fram och distribuerades till kommunens förskolor och stadsdelsförvaltningar. Ett pressmeddelande skickades ut strax innan ansökningsperioden öppnade. Inför valet vid övergångar inom grundskolan togs informationsblad fram för alla aktuella elever. Varje berörd skolenhet och årskurs fick ett eget informationsblad med riktad information som rör just dem. Informationsbladen distribuerades med hjälp av elevernas nuvarande grundskolor. Förvaltningen tog också fram informationsblad som översattes till olika språk. För de elever i årskurs 6, som var aktuella för ett skolval till årskurs 7, skickades även ett vykort hem till elevernas folkbokföringsadress. Nyanlända elever i årskurs 6 fick ytterligare information hemskickad från enheten för nyanlända med information inför skolvalet.

Externt

Då ansökningsperioden och e-tjänsten för skolvalet 2020 är gemensam för samtliga skolformer finns flera samordningsfördelar ur ett kommunikationsperspektiv. Stadstavlorna är bokade till skolvalet 2020. Pressmeddelande kommer att skickas ut strax innan ansökningsperioden öppnar. Affischer skickas till kommunens förskolor, grundskolor, stadsdelsförvaltningar och medborgarkontor. Broschyren inför valet till förskoleklass uppdateras och skickas även nästa år till alla blivande sexåringars folkbokföringsadress. Kommunikation med de elever och vårdnadshavare som ska göra ett övergångsval kommer nästa år till större del ske centralt från förvaltningen. Kommunikationsinsatserna kommer att vara större än tidigare år. Riktade informationsinsatser bör övervägas i de områden där en låg andel vårdnadshavare utnyttjade möjligheten att önska skola för sitt barn 2019.

Intern kommunikation om skolvalsprocessen, främst till och från chefer och chefsstöd i linjen, har inneburit en utmaning i samband med skolvalet 2019. De interna kommunikationsinsatserna inkluderade bland annat ett dussintal intranätsnyheter samt dussintalet artiklar i chefsbrevet och nyhetsbrevet "Bra att veta". Förvaltningsledningen har informerats löpande och processledare har bjudits in till olika utbildningsområdens ledningsgrupper.

Internt

Insatserna har dock inte varit tillräckligt effektiva då det under skolval 2019 funnits exempel där chefer i linjen inte tagit till sig viktig information. Rektorer har ett komplext uppdrag och förväntas hantera mängder med information. Arbetsgruppen som planerar för skolvalet 2020 måste ägna frågan om intern kommunikation särskild uppmärksamhet.

Inför skolvalet 2019 saknades förutsättningar att samordna öppna hus på ett likvärdigt sätt i staden. I vissa stadsdelar fanns sedan tidigare en tradition att bjuda in aktuella elever och vårdnadshavare inför skolvalet - medan det i andra stadsdelar inte anordnats öppna hus eller informationsträffar. De rektorer som inför skolvalet 2019 önskade hålla öppna hus eller informationsträffar fick göra det på eget initiativ. På hemsidan skapades en särskild sida där de skolenheter som anordnade öppna hus eller informationsträffar presenterades.

Det finns flera potentiellt positiva effekter av att anordna informationsträffar och öppna hus. För vårdnadshavare som ska önska skolplacering för första gången är det en möjlighet att informeras om grundskolans verksamhet och olika skolformer. För de som har svårt att tillgodogöra sig informationen på hemsidan är informationsträffar ett tillfälle för förvaltningen att muntligt informera och besvara frågor om skolvalet. För vårdnadshavare som är osäkra på vilken eller vilka skolor de ska önska innebär det även en möjlighet till fördjupad information. Ur det avseendet innebär informationsträffar och öppna hus även en möjlighet för skolenheterna att marknadsföra sig. Arbetsgruppen som planerar för skolvalet 2020 behöver bedöma hur informationsträffar och öppna hus bäst organiseras på ett likvärdigt sätt i staden.

I samband med införandet av de nya skolförvaltningarna startade kontaktcenter en särskild svarsgrupp. Detta medförde att det numera finns ett telefonnummer, en väg in, för alla frågor om för- och grundskola. För skolvalsprocessen blev servicevägledarna på Kontaktcenter därmed självklara nyckelpersoner. Under skolvalet 2019 har grundskoleförvaltningen haft löpande dialog och träffat servicevägledarna vid ett flertal tillfällen. Förvaltningen har i möjligaste mån gett svarsgruppen insyn i skolvalsprocessen så att de flesta av vårdnadshavarnas frågor kunnat besvaras redan i första kontakten med kommunen. Under mars månad exempelvis, när skolplaceringsbesluten till förskoleklass skickades, inkom ca 2 800 samtal till kontaktcenters grundskoleservice. Av dessa samtal hade kontaktcenter själva en lösningsgrad om 76%. Kontaktcenter och den särskilda svarsgruppen har under skolvalsprocessen inneburit en stor avlastning för skolplaceringshandläggarna och en ökad tillgänglighet och service för vårdnadshavare.

Inför skolvalet 2020 behöver dialogen och samarbetet med kontaktcenter och den särskilda svarsgruppen fördjupas ytterligare. Servicevägledarna på kontaktcenter besitter värdefull information och erfarenhet utifrån tusentals samtal med vårdnadshavare om skolvalet. Denna resurs måste nyttjas i framtagandet av information och planering av kommunikationsinsatser inför nästa års skolval. Förvaltningen behöver även fortsätta att arbeta för att ge servicevägledarna ytterligare verktyg och insyn i skolvalsprocessen. Varje ärende kontaktcenter själva kan lösa innebär mer tid för skolplaceringshandläggarna till antagningsarbetet. Förvaltningen behöver också fördjupa och utveckla samarbetet med stadens medborgarkontor. Hit kommer många av de vårdnadshavare som behöver information på andra språk än svenska.

Öppna hus

Kontaktcenter och medborgarkontor

Inför skolval 2020

Det behöver undersökas hur antagningsreglerna kan kompletteras för att omfatta särskild antagning till skolor med tvåspråkig undervisning, särskild pedagogisk inriktning och profilklasser.

Strategi

Effekterna av att begränsa syskonförturen, från sökande med syskon i årskurserna F-9 till sökande med syskon i årskurserna F-3, behöver undersökas.

Arbetsgruppen som planerar för skolvalet ska kompletteras med erfarenhet av att vara rektor i Göteborgs stad i närtid.

Arbetsgruppen ska fortsätta att träffas och ge stöd till placeringsenheten fram till att hela skolvalsprocessen är avslutad.

Det ska vara en gemensam ansökningsperiod för alla skolformer.

Ansökningsperioden för skolvalet ska genomföras under hösten.

Det ska säkerställas att utskick av antagningsbesked följer tidplanen.

Ansökningsperioden för skolbyten inför det nya läsåret ska genomföras så tidigt som möjligt under våren.

De fristående skolorna ska erbjudas att använda kommunens e-tjänst för skolvalet.

Skolvalsprocessen ska kartläggas.

Det ska säkerställas att rutin och arbetssätt vid organisationsförändringar harmoniserar med skolvalprocessen.

Organisation

Det ska säkerställas att kvalitetssäkrade elevprognoser finns tillgängliga i god tid inför det nya läsåret.

Elevkapacitetsprocessen ska kartläggas.

Det ska säkerställas att placeringsenheten inför skolvalet har tillgång till en kapacitetsbild som möjliggör placering av samtliga aktuella elever.

Det ska undersökas om och hur det är möjligt att minska effekterna av skolvalet för de skolenheter som tillsammans kan anses utgöra en ”skola”.

Det ska utvärderas hur placeringsenheten mest effektivt organiserar antagningsarbetet.

Det ska säkerställas att påminnelser skickas till de vårdnadshavare som under ansökningsperioden ännu inte lämnat önskemål om skolplacering.

E-tjänsten ska ha funktionalitet som möjliggör ansökan till samtliga verksamhetsformer.

Digitalisering

E-tjänsten ska ha funktionalitet som möjliggör att barnets samtliga vårdnadshavare kan signera skolansökan.

Det ska undersökas vilken information förvaltningen kan inhämta via skolansökningarna i syfte att underlätta för rektor.

Det ska vara möjligt för vårdnadshavare som gjort en digital skolansökan att få ett digitalt antagningsbesked.

Ett utvecklat IT-stöd ska ha funktionalitet som automatiserar moment i antagningsarbetet.

Ett utvecklat IT-stöd ska ha funktionalitet som beräknar elevernas faktiska skolväg.

Möjligheten att utveckla GIS-tjänster kopplade till skolvalet ska utforskas.

Arbetsgruppen som planerar för skolvalet ska bevaka funktionaliteten av det nya administrativa systemet IST administration.

Översyn ska ske av information på goteborg.se.

Kommunikation

Översyn ska ske av grundskolornas egna hemsidor.

En film om skolvalet ska tas fram att kommunicera via interna och externa kanaler.

Pressmeddelande ska skickas ut inför att ansökningsperioden startar.

Skolvalet ska annonseras på stadstavlorna.

Affischer ska skickas ut till kommunens förskolor, grundskolor, stadsdelsförvaltningar och medborgarkontor.

Broschyr om skolvalet ska skickas till alla blivande sexåringar.

Kommunikationsinsatserna vid övergångsval inom grundskolan ska utökas.

Riktade kommunikationsinsatser ska ske i de områden där en relativt låg andel vårdnadshavare gjorde ett skolval 2019.

Mer effektiva interna kommunikationsinsatser ska genomföras.

Det ska undersökas hur informationsträffar och öppna hus kan anordnas på ett ändamålsenligt sätt.

Samarbetet mellan grundskoleförvaltningen och kontaktcenter och medborgarkontor ska fördjupas ytterligare.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2019-09-26

Diarienummer N609-4486/19

Handläggare

Claudia Hernandez Perez, Karin Kindstedt

E-post:

claudia.hernandez.perez@grundskola.goteborg.se

Revidering av regler för antagning till förskoleklass och grundskola

Ärendet

Förvaltningen lämnar i sitt tjänsteutlåtande förslag till reviderad prioriteringsordning vid önskemål om förskoleklass och grundskola, bland annat med anledning av beslut från Skolväsendets överklagandenämnd (dnr 2019:720, den 8 juli 2019).

Förslag till beslut

Grundskolenämnden antar Regler för antagning till förskoleklass och grundskola.

Sammanfattning

Enligt skollagen ska en elev placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå, såvida den önskade placeringen inte medför att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts. Detta är den så kallade ”närhetsprincipen”.

De utbildningar som kräver att eleverna har särskilda färdigheter i bild, idrott och hälsa, musik eller slöjd och tillämpar färdighetsprov i dessa ämnen omfattas inte av antagningsreglerna, utan intagning vid skolenheten baseras enbart på färdighetsproven.

Nuvarande definition av närhetsprincipen i Göteborgs stad innebär rätt till en skolplacering inom cirka två kilometers skolväg för årskurserna F-3, cirka fyra kilometers skolväg för årskurserna 4–6 och cirka åtta kilometers skolväg för årskurserna 7–9. Denna definition ska fortfarande gälla.

Om antalet önskemål om placering vid en skolenhet överstiger antalet tillgängliga platser, efter att huvudmannen säkerställt en placering nära hemmet, ska ett urval göras.

Huvudmannen har viss frihet utifrån skollagen att bestämma vilka kriterier som ska ligga till grund för prioriteringen. De grundläggande kraven är att urvalet sker på ett objektiva, sakligt och icke-diskriminerande sätt och att hänsyn tas till vad som sammantaget är bäst för samtliga inblandade elever.

Grundskoleförvaltningen föreslår att följande prioriteringsordning tillämpas vid ett urval till förskoleklass:

1. Eleven har syskon på aktuell skolenhet (syskonförtur)
2. Absolut närhet (fågelvägen)
3. Skulle två elever bo på exakt samma avstånd till en skolenhet ska det lottas mellan dessa elever.

Grundskoleförvaltningen föreslår att följande prioriteringsordning tillämpas vid ett urval till årskurserna 1-9 i grundskolan:

1. Nyanländ elev ges företräde om den aktuella skolenheten har en låg andel nyanlända elever
2. Eleven har syskon på aktuell skolenhet (syskonförtur)
3. Absolut närhet (fågelvägen)
4. Skulle två elever bo på exakt samma avstånd till en skolenhet ska det lottas mellan dessa elever.

Definitioner

Skolenhet

Med skolenhet avses den inrapporterade skolenhetsorganisationen för Göteborgs stad till Statistiska Centralbyråns skolenhetsregister.

Nyanländ elev i årskurs 1-9

Med nyanländ avses definitionen som framgår i skollagen. Detta innebär att urvalsgrunden inte är tillämplig som prioriteringsordning till förskoleklass då begreppet och definitionen av nyanländ inte används i regleringen till förskoleklass.

Låg andel nyanlända

Med skolenhet med låg andel nyanlända elever avses att högst 5 % av skolenhetens totala antal elever omfattas av definitionen av nyanländ. Mätpunkten sker en gång per termin.

Syskonförtur

Med syskonförtur avses att en elev har ett syskon inskrivet på den aktuella skolenheten den termin eleven ska börja. Som syskon räknas helsyskon, halvsyskon samt så kallade ”bonussyskon”, alltså barn som är folkbokförda i samma hushåll, men inte har samma vårdnadshavare.

Absolut närhet

Med absolut närhet avses avståndet fågelvägen mellan elevens folkbokföringsadress och den aktuella skolenhetens adress.

Ekonomiska konsekvenser

Efter beslut från Skolväsendets överklagandenämnd gällande nyanlända i förskoleklass har det inneburit att två skolenheter har behövt ta emot fler elever än vad maxkapaciteten på respektive skolenhet har. Det innebär att om Grundskoleförvaltningen fortsatt implementerar nyanlända som en prioriteringsordning för förskoleklass skulle det kräva en utbyggnation av skolenheterna som tar emot nyanlända. Det skulle kunna innebära ekonomiska och organisatoriska svårigheter för Göteborg stad.

Barnperspektivet

Gemensamma regler för antagning till förskoleklass och grundskola innebär att alla elever och vårdnadshavare har likvärdiga förutsättningar för att få en plats på den skolenhet som önskas. Prioriteringsordningen syskonförtur vid skolplaceringar begränsas inte för vårdnadshavare i sina önskemål och tillämpas likvärdigt för alla elever oavsett vilken del av Göteborgs stad sökande bor. Syskonförturen gäller endast när syskon finns kvar på skolenheten när den sökande eleven ska börja,

Mångfaldsperspektivet

För att alla elever ska få tillgång till undervisning av hög kvalitet och kompensera för elevers olika förutsättningar, krävs både en struktur och en kultur som stödjer och skapar förutsättningar för arbetet. Det handlar bland annat om resursfördelning och att förstärka alla elevers möjlighet att nyttja det fria skolvalet. Grundskoleförvaltningens förslag innebär att nyanlända elever ska prioriteras först om den sökta skolan har en låg andel nyanlända. Ambitionen att följa skolutredningen inför genomförandet av en gemensam grundskoleförvaltning i Göteborgs stad.

Jämställdhetsperspektivet

Kommunen bedriver ett målinriktat arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter för alla barn/elever oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. I detta ingår att alla barn/elever och vårdnadshavare ska ha likvärdiga möjligheter att söka en plats på en viss skolenhet samt erbjudas plats utifrån en objektiv, saklig och icke diskriminerande prioriteringsordning.

Miljöperspektivet

Elever bör i större utsträckning kunna förflytta sig på egen hand, utan att vara beroende av att vuxna följer eller skjutsar dem. Med hjälp av prioriteringsordningen kan Göteborgs stad erbjuda en skolplacering inom de avstånd som staden definierat dock längst via ”absolut närhet”. Detta innebär att elever inte behöver transporteras i större utsträckning eftersom samtliga elever erbjuds en skolenhet i nära hemmet samtidigt som ambitionen är att erbjuda en skolplacering på den skolenhet vårdnadshavare önskat.

En miljömässig fördel med syskonförtur är att vårdnadshavarna inte behöver transportera barn till flera skolenheter.

Omvärldsperspektivet

Urvalskriteriet nyanlända har prövats för placering i förskoleklass, det har fått en viss påverkan på möjligheten att minsta skolvalets påverkan på skolegregation.

Bilagor

Regler för antagning i förskoleklass och grundskola

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Bengt Randén
Förvaltningsdirektör

Nils Kaiser
Tf. Avdelningschef

Regler för antagning till förskoleklass och grundskola

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå, såvida den önskade placeringen inte medför att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts. Om vårdnadshavare inte framställer något önskemål ska eleven placeras vid en skolenhet nära hemmet. Detta är den så kallade närhetsprincipen (9 kap. 15 § första stycket och 10 kap. 30 § första stycket skollagen).

Närhetsprincip

Närhetsprincipen ska förstås som att alla elever har rätt till en placering på en skolenhet inom ett rimligt avstånd från hemmet, inte att en elev har en ovillkorlig rätt till en placering på den närmaste skolenheten.

Närhetsprincipen innebär rätt till placering vid en skolenhet inom:

- cirka två kilometer från hemmet för årskurserna F-3,
- cirka fyra kilometer för årskurserna 4–6 och
- cirka åtta kilometer för årskurserna 7–9.

Skolvägen avser avstånd mellan folkbokföringsadress och skolenheter inom kommunen via gång-, cykelvägar eller med allmänna färdmedel (ej fågelvägen). Bedömningen utgår från att det i Göteborgs stad finns mer än en skolenhet inom detta avstånd och för det fall det inte skulle finnas det erbjuds eleven en placering på någon av de närmaste skolenheterna.

Då det säkerställts att samtliga elever erbjudits en skolplacering nära hemmet, det vill säga inom de avstånd som angetts i enlighet med definitionen av närhetsprincipen, kan ett urval behöva göras om efterfrågan fortfarande överstiger antalet tillgängliga utbildningsplatser vid en aktuell skolenhet. En fastslagen definition av närhetsprincipen och en prioriteringsordning vid placering av elever på skolenheter säkerställer en likvärdig och rättssäker hantering i staden när en elev:

- väljer skolenhet till förskoleklass
- byter skolenhet under grundskoletiden på grund av att nästföljande årskurs inte finns på aktuell skolenhet.
- flyttar till eller inom kommunen och saknar placering vid en skolenhet nära hemmet.
- när elev byter skolenhet av andra anledningar.

Kommunen får frånga vårdnadshavares önskemål endast om antingen den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen (gäller förskoleklass samt grundskola), eller om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero (gäller endast grundskola, se 9 kap. 15 § 2 stycket och 10 kap.30 § 2 stycket skollagen).

Skolenhet

Med skolenhet avses den inrapporterade skolenhetsorganisationen för Göteborgs stad till Statistiska Centralbyråns skolenhetsregister. Det innebär att en skolbyggnad kan bestå av flera skolenheter (t.ex., F-3, 4-6, 7-9) som är organisatoriskt självständiga skolenheter. Det vill säga det finns en rektor per skolenhet. I skollagen används begreppet skolenhet och inte skola.

Önskemål om placering vid skolenhet

En elev som blivit placerad vid en viss skolenhet får som huvudregel gå kvar där de årskurser som finns vid skolenheten om eleven är folkbokförd i kommunen med undantag för om det medför betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter eller det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Såvida vårdnadshavarna inte önskat byta skolenhet har en elev som påbörjat sin skolgång vid en skolenhet rätt att fortsätta i därefter följande årskurser som finns vid den skolenheten. Om skolenheten inte omfattar hela grundskoletiden (upp till årskurs 9), utan till exempel slutar vid årskurs 6, så är det fråga om byte av skolenhet. Vid en så kallad övergång mellan sådana skolenheter kan vårdnadshavare lämna önskemål om skolplacering. Närhetsprincipen samt urvalskriterier ska tillämpas vid bedömningen oavsett vilken skolenhet eleven gått vid tidigare. Detta innebär att önskemål om placering kommer inhämtas via ansökan vid byte mellan två skolenheter oavsett om dessa skolenheter ligger i samma skolbyggnad.

Prioriteringsordning vid ansökan till förskoleklass och grundskola

De utbildningar som kräver att eleverna har särskilda färdigheter i bild, idrott och hälsa, musik eller slöjd och tillämpar färdighetsprov i dessa ämnen omfattas inte av antagningsreglerna, utan intagning vid skolenheten baseras enbart på färdighetsproven (9 kap. 25 § skolförordningen).

Grundskoleförvaltningen föreslår att följande prioriteringsordning tillämpas vid ett urval till förskoleklass:

1. Eleven har syskon på aktuell skolenhet (syskonförtur)
2. Absolut närhet (fågelvägen)
3. Skulle två elever bo på exakt samma avstånd till en skolenhet ska det lottas mellan dessa elever.

Grundskoleförvaltningen föreslår att följande prioriteringsordning tillämpas vid ett urval till årskurserna 1-9 i grundskolan:

1. Nyanländ elev ges företräde om den aktuella skolenheten har en låg andel nyanlända elever
2. Eleven har syskon på aktuell skolenhet (syskonförtur)
3. Absolut närhet (fågelvägen)
4. Skulle två elever bo på exakt samma avstånd till en skolenhet ska det lottas mellan dessa elever.

Syskonförtur

Med syskonförtur avses att en elev har ett syskon inskrivet på den aktuella skolenheten den termin eleven ska börja. Som syskon räknas helsyskon, halvsyskon samt så kallade ”bonussyskon”, alltså barn som är folkbokförda i samma hushåll, men inte har samma vårdnadshavare.

Absolut närhet

Med absolut närhet avses avståndet fågelvägen mellan elevens folkbokföringsadress och den aktuella skolenhetens adress.

Nyanlända elever

Enligt Högsta Förvaltningsdomstolen (HFD) ska kommunen göra ett urval om en skola har fler antal sökande än antal platser och kommunen har viss frihet att bestämma vilka kriterier som ska ligga till grund för prioriteringen. Ett grundläggande krav är emellertid att urvalet sker på ett objektiva, sakligt och icke diskriminerande sätt och att hänsyn tas till vad som är sammantaget bäst för samtliga inblandade elever (mål 7748–13 och mål 7810–13). Skolväsendet överklagandenämnd (ÖKN) har vidare gjort flertalet ställningstagande om vilka urvalskriterier som anses överensstämma med dessa grunder.

ÖKN har i ärende med dnr 2019:720 den 8 juli 2019 gällande beslut om placering i förskoleklass i Göteborgs stad yttrat att enligt ÖKNs mening kan redan objektiviteten av det valda begreppet nyanländ elev och förutsägbarheten, transparensen av tillämpningen av det tänkta förfarandet ifrågasättas. Begreppet har ingen koppling till skollagens definition utan Göteborgs stad har gjort en egen definition gällande elever i förskoleklass och att det saknas en klar avgränsning av gruppen. ÖKN beskriver vidare att den tänkta prioritering av gruppen nyanlända elever brister i saklighet då det saknas en synbar koppling mellan urvalsgrunden nyanlända elever och de i lagstiftningen uppställda ramarna avseende i vilka fall en kommun kan göra avsteg från vårdnadshavarnas önskemål antingen för att tillgodose den s.k. närhetsgarantin eller för att den önskade placeringen annars skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen.

Förvaltningsrätten har i dom 4219-17 den 25 juni 2018, vid laglighetsprövning av prioriteringsordningen i en av stadens stadsdelar, bedömt att prioriteringsordningen (där nyanlända var första urvalskriteriet) inte strider mot skollagen och diskrimineringslagen. Enligt förvaltningsrättens bedömning ansågs kommunens skäl för beslutet om prioriteringsordningen ha varit sakligt och ansågs där med inte vara i strid mot likställighetsprincipen.

–

De nyanlända eleverna (definition i 3 kap. 12 a§ skollagen) är ojämnt fördelade mellan skolenheter i Göteborgs stad. I syfte att förbättra integrationen och skapa goda utbildningsvillkor för alla elever anges nyanlända elever som en grupp som ges företräda till vissa skolplatser.

I skolutredningen inför genomförandet av en gemensam grundskoleförvaltning i Göteborgs stad under förstärkningsområdet *ökad likvärdighet på skolor* lyfter utredningen fram strategier om *fler nyanlända på fler skolor* och *minska skolvalets påverkan på skolsegregation*.

Syftet med prioriteringen av nyanlända elever i skolor som har en låg andel nyanlända är att bättre använda skolans samlade resurser och därigenom också främja möjligheten att uppnå skollagens mål om att alla ska ha lika tillgång till utbildning och att denna ska vara likvärdig oavsett var den anordnas. Detta syfte har av förvaltningsrätten (se ovan dom) bedömts som sakligt och inte i strid med likställighetsprincipen. En sådan urvalsgrund kan också bidra till att fler vårdnadshavare med nyanlända elever gör ett aktivt skolönskemål om skolplacering.

Mot bakgrund av att ÖKN menar att objektiviteten, förutsägbarheten, transparensen och saktligheten inte uppfyllts gällande kriteriet nyanländ vid önskemål om placering i förskoleklass och då begreppet nyanländ inte i övrigt används i förskoleklassregleringen föreslås denna urvalspunkt tas bort för önskemål om placering i förskoleklass. Någon prövning där kriteriet nyanländ implementerats har ännu inte skett för årskurs 1-9.

Då förvaltningsrätten vid prövning bedömt att urvalskriteriet nyanländ inte anses strida mot likställighetsprincipen föreslås att kriteriet nyanländ är kvar, då syftet med detta urval fortfarande kvarstår. Samtliga urvalsgrunder definieras dock tydligare för förutsägbarhet och transparens:

Med nyanländ årskurs 1-9 avses att eleven:

1. har varit bosatt utomlands
2. nu är bosatt i landet och
3. har påbörjat sin utbildning här, senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller 7 år.

En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet. Detta framgår av 3 kap. 12a§ skollagen.

Låg andel nyanlända

Med skolenhet med låg andel nyanlända elever avses att högst 5 % av skolenhetens totala antal elever omfattas av definitionen av nyanländ. Mätpunkten sker en gång varje termin.

Lottning

Vid lottnings säkerställs objektivitet och transparens genom att minst tre tjänstepersoner närvarar och protokoll förs.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2018-06-12

Diarienummer 0023/18

Ritva Ailomaa, Julia Theander

Telefon: 031-365 38 70

E-post: ritva.ailomaa@ostra.goteborg.se

Regler för antagning till förskoleklass och grundskola

Ärendet

Införandet av grundskolenämnd medför att nuvarande regelverk för antagning till förskoleklass och grundskola behöver anpassas till den nya organisationen så att det finns ett aktuellt regelverk vid den nya nämndens ikraftträdande.

Förslag till beslut

I grundskolenämnden

1. Grundskoleförvaltningens förslag till definition av närhetsprincipen för antagning till förskoleklass och grundskola i Göteborgs stad godkänns.
2. Grundskoleförvaltningens förslag till prioriteringsordning för antagning till förskoleklass och grundskola i Göteborgs stad godkänns.
3. Grundskolenämnden föreslår kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att de styrande dokumenten *Reviderad prioriteringsordning vid ansökan till förskoleklass* och *Förtydligande efter överklagande av reviderad prioriteringsordning vid ansökan till förskoleklass* upphävs, i enlighet med vad som framgår av grundskoleförvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Nuvarande regler för antagning till förskoleklass antogs av KS 2016-03-02, § 127 samt 2016-11-09, § 652. Nuvarande regler för antagning till grundskola är beslutade av respektive stadsdelsnämnd. Införandet av en ny grundskolenämnd medför att regelverket behöver anpassas till den nya organisationen så att det finns ett aktuellt regelverk vid den nya nämndens ikraftträdande.

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå, såvida den önskade placeringen inte medför att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skola nära hemmet åsidosätts. Detta är ett uttryck för den så kallade närhetsprincipen.

Grundskoleförvaltningen föreslår att närhetsprincipen i Göteborgs stad innebär rätt till en skolplacering inom cirka två kilometers skolväg för årskurserna F-3, cirka fyra kilometers skolväg för årskurserna 4–6 och cirka åtta kilometers skolväg för årskurserna 7–9.

Om efterfrågan överstiger antalet tillgängliga utbildningsplatser på en skolenhet, efter att kommunen säkerställt en placering nära hemmet, ska ett urval göras.

Grundskoleförvaltningen föreslår att följande prioriteringsordning tillämpas vid ett urval till årskurserna F-9:

1. Nyanländ elev ges företräde om den aktuella skolenheten har en låg andel nyanlända elever
2. Eleven har syskon på aktuell skola (syskonförtur)
3. Absolut närhet (fågelvägen)
4. Skulle två elever bo på exakt samma avstånd till en skola ska det lottas mellan dessa elever.

Beskrivning av ärendet

I ärende dnr 1389/17 ”Reglementen för Göteborgs förskolenämnd, grundskolenämnd samt revidering av andra berörda reglementen” gavs förskolenämnden och grundskolenämnden i uppdrag att se över de styrande dokument inom utbildningsområdet som är beslutade av kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Nämnderna ska bedöma behovet av att revidera och besluta om nya styrande dokument inom respektive ansvarsområde.

Vissa av de styrande dokumenten ska inte längre fastställas av kommunstyrelse och kommunfullmäktige utan beslutas i respektive nämnd vilket medför att samverkan krävs mellan nämnderna, stadsledningskontoret och i vissa fall utbildningsnämnden. Det innebär att nämndernas styrande dokument kan vara avhängiga beslut i kommunstyrelse och kommunfullmäktige för att få de tidigare dokumenten att upphöra. De nya nämnderna har att följa nuvarande styrande dokument vilka gäller tills nya beslut är fattade.

Efter det att grundskolenämnd fattat beslut om regler för antagning till förskoleklass och grundskola kommer stadsledningskontoret att återkomma med förslag till beslut och fortsatt hantering i kommunstyrelse och kommunfullmäktige avseende dessa dokument i separata ärenden.

Det behövs en definition av närhetsprincipen och en prioriteringsordning vid placering av elever på skolenheter för att få en likvärdig och rättssäker hantering i staden när en elev:

- väljer skolenhet till förskoleklass.
- byter skolenhet under grundskoletiden på grund av att nästföljande årskurs inte finns på aktuell skolenhet.
- flyttar till eller inom kommunen och saknar placering vid en skolenhet nära hemmet.
- när elev byter skolenhet av andra anledningar.

Skollagen om placering vid skolenhet

I skollagen (9 kap. 15 § och 10 kap. 30 §) beskrivs hur skolplaceringar ska gå till. Enligt första stycket i den aktuella paragrafen ska en elev placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en

skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet. Detta är ett uttryck för den så kallade närhetsprincipen.

I andra stycket, samma paragraf, framgår att kommunen annars endast får frånga elevens vårdnadshavares önskemål om den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero. Det självklara fallet av betydande ekonomiska och organisatoriska svårigheter är att alla sökande inte får plats på en skolenhet.

En elev som blivit placerad vid en viss skolenhet har i huvudregel rätt att gå kvar där de årskurser som finns på skolenheten. Detsamma ska gälla den som har tagits emot i förskoleklassen och som ska fortsätta sin utbildning i grundskolan vid samma skolenhet (10 kap. 31 § skollagen).

Byte av skolenhet under grundskoletiden

Om en skolenhet inte omfattar hela skolgången i grundskolan upp till årskurs 9, utan till exempel slutar vid årskurs 6, så är det fråga om byte av skola och kommunen ska inhämta vårdnadshavares önskemål om skolplacering och göra en antagningsprövning.

Det har tidigare funnits exempel i stadsdelarna där en elevs skolgång har betraktats som ett spår även om det inneburit att eleven bytt skolenhet under sin skolgång. Till exempel kan en F-3-skola vara sammanlänkad med en 4–6-skola, eller en F-6-skola med en 7–9-skola, vilket inneburit att elever har flyttats upp till den nya skolenheten utan att inhämta vårdnadshavarens önskemål om skolplacering och utan att det skett en antagningsprövning.

Ställningstaganden från Skolinspektionen har visat att detta inte är förenligt med skollagen. När det är fråga om byte till en ny skolenhet ska en förnyad antagningsprövning göras som omfattar samtliga elever som sökt till skolan, oavsett vilken skola de gått på tidigare.

Vägledande beslut

Enligt Högsta Förvaltningsdomstolen ska kommunen göra ett urval om en skola har fler antal sökande än antal platser och har viss frihet att bestämma vilka kriterier som ska ligga till grund för prioriteringen. Ett grundläggande krav är emellertid att urvalet sker på ett objektivt, sakligt och icke diskriminerande sätt och att hänsyn tas till vad som är sammantaget bäst för samtliga inblandade elever (HFD Mål 7748–13 och Mål 7810–13).

Enligt reglementet för stadsdelsnämnderna åligger det respektive nämnd att ta fram sådana kriterier för sin skolverksamhet. För att få en mer likvärdig hantering har emellertid kommunstyrelsen beslutat om en definition av närhetsprincipen och en prioriteringsordning som gäller vid antagning till alla kommunens förskoleklasser. Nuvarande regler för antagning till förskoleklass antogs av KS 2016-03-02, § 127 samt 2016-11-09, § 652.

När det gäller antagning till grundskola är det varje stadsdelsnämnd som har beslutat om en definition av närhetsprincipen och en prioriteringsordning vid antagning till skolenheter. Beslutet kan inte delegeras. Det finns mindre skillnader mellan stadsdelarna

men placeringsreglerna harmoniserar och majoriteten har likalydande definition av närhetsprincip och prioriteringsordning.

Det har även särskilt uppmärksammats att nyanlända elever är ojämnt fördelade på skolorna i Göteborgs stad. För att få en jämnare fördelning av nyanlända elever har kommunstyrelsen beslutat 2015-12-16 om Handlingslinjer för att främja en jämnare fördelning av elever i behov av särskilt språkstöd (Dnr 1602/15). I detta ärende rekommenderades stadsdelarna att tillämpa en prioriteringsordning vid urval till skolenheter där nyanlända ges företräde, om den aktuella skolan har en låg andel nyanlända.

Ekonomiska konsekvenser

Grundskoleförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Barnperspektivet

Gemensamma regler för antagning till förskoleklass och grundskola innebär att alla elever och vårdnadshavare har likvärdiga förutsättningar för att få en plats på den skola som önskas. När stadsdelarna inte längre utgör en urvalsgrund vid skolplaceringar begränsas inte vårdnadshavare i sitt val och syskonförturen kan tillämpas likvärdigt för alla elever oavsett vilken stadsdel sökande bor.

Jämställdhetsperspektivet

Kommunen ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter för alla barn/elever oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. I detta ingår att alla barn/elever och vårdnadshavare ska ha likvärdiga möjligheter att söka en plats på en viss skola samt erbjudas plats utifrån en objektiv, saklig och icke diskriminerande prioriteringsordning.

Mångfaldsperspektivet

Grundskoleförvaltningens förslag innebär att nyanlända elever ska prioriteras först om den sökta skolan har en låg andel nyanlända. Ambitionen att få en jämnare fördelning av nyanlända elever framgår även i de av Kommunstyrelsen beslutade *Handlingslinjer för att främja en jämnare fördelning av elever i behov av särskilt språkstöd (Dnr 1602/15)*. När stadsdelar inte längre utgör en urvalsgrund vid skolplaceringar kan det innebära ett förändrat elevunderlag för många skolor då man kan komma att ta emot elever från nya geografiska områden.

Miljöperspektivet

En miljömässig fördel med syskonförtur är att vårdnadshavarna inte behöver transportera barn till flera skolor.

Omvärldsperspektivet

I Högsta Förvaltningsdomstolens beslut 2015-09-15 (Mål 7748-13 och Mål 7810-13) anges att det ankommer kommunerna att själva välja metod och urvalskriterier så länge

som man följer lagstiftningen. Det vill säga beaktar önskemål så långt det är möjligt och ser till att eleven får en rimlig skolväg och placeras i en skola i närheten av hemmet. Prioriteringsordningen ska vara objektiv, saklig och icke diskriminerande.

Grundskoleförvaltningens förslag

Definition av närhetsprincipen

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå, såvida den önskade placeringen inte medför att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts. Om vårdnadshavare inte framställer något önskemål ska eleven placeras vid en skolenhet nära hemmet. Om det inte finns någon skolenhet nära hemmet har eleven rätt till en skolplacering vid någon av de närmaste skolenheterna. Detta är ett uttryck för den så kallade närhetsprincipen (9 kap. 15 § första stycket och 10 kap. 30 § första stycket).

Närhetsprincipen ska förstås som att alla elever har rätt till en placering på en skolenhet inom ett rimligt avstånd från hemmet, inte att en elev har en ovillkorlig rätt till en placering på den närmaste skolan. Grundskoleförvaltningen föreslår att närhetsprincipen innebär rätt till placering vid en skolenhet inom cirka två kilometer från hemmet för årskurserna F-3, cirka fyra kilometer för årskurserna 4–6 och cirka åtta kilometer för årskurserna 7–9. Avståndet avser skolväg mellan hemmet och skolenheter inom kommunen. Skolvägen avser avstånd mellan folkbokföringsadress och skolenheter inom kommunen via gång-, cykelvägar eller med allmänna färdmedel (ej fågelvägen).

Efter att ha säkerställt att alla elever kan få en placering vid en skolenhet nära hemmet, inom det avstånd närhetsprincipen anger och med hänsyn tagen till att det alltid ska finnas sådana lösningar som ger varje elev en situation som vid en samlad bedömning av omständigheterna framstår som rimlig för eleven, ska ett urval göras om efterfrågan fortfarande överstiger antalet tillgängliga utbildningsplatser vid en skolenhet (9 kap. 15 § andra stycket och 10 kap. 30 § andra stycket).

Prioriteringsordning vid ansökan till förskoleklass och grundskola

Grundskoleförvaltningen föreslår följande prioriteringsordning vid ett urval till årskurserna F-9:

1. Nyanländ elev ges företräde om den aktuella skolenheten har en låg andel nyanlända elever
2. Eleven har syskon på aktuell skola (syskonförtur)
3. Absolut närhet (fågelvägen)
4. Skulle två elever bo på exakt samma avstånd till en skola ska det lottas mellan dessa elever

De nyanlända eleverna är i nuläget ojämnt fördelade mellan skolenheter i Göteborgs stad. I syfte att förbättra integrationen och skapa goda utbildningsvillkor för alla elever anges nyanlända elever som en grupp som ges företräda till vissa skolplatser. För att avgöra om en skolenhet har en låg andel nyanlända elever görs en helhetsbedömning där

utgångspunkten är att en skolenhet med upp till fem procent nyanlända elever är en skolenhet som har en låg andel nyanlända elever.

Med nyanländ elev avses en elev som har varit bosatt utomlands men som nu är bosatt i Sverige och som har påbörjat sin grundskoleutbildning i Sverige senare än höstterminens start det kalenderår hen fyller sju år. En elev anses inte vara nyanländ efter fyra års skolgång i Sverige (3 kap. 12a §). Vid placering i förskoleklass kan barn som har varit bosatta i Sverige kortare tid än två år även avses som nyanländ och har särskilda skäl för att prioriteras till en skolenhet. Vad som utgör särskilda skäl måste avgöras genom en bedömning i det enskilda fallet.

För att syskonförturen ska tillämpas ska elev ha ett äldre syskon inskrivet på den aktuella skolenheten den termin eleven ska börja. Som syskon räknas här helsyskon, halvsyskon samt så kallade ”bonussyskon”, alltså barn som är folkbokförda på samma adress men inte har samma föräldrar.

Med absolut närhet avses avståndet fågelvägen mellan elevens folkbokföringsadress och den aktuella skolenheten.

Grundskoleförvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen anser att definitionen av närhetsprincipen för årskurserna F-9 harmoniserar med tidigare beslut i kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna, med skillnaden att närhetsprincipen omfattar samtliga skolenheter i kommunen inte bara skolenheter inom den aktuella stadsdelen.

Grundskoleförvaltningen anser att prioriteringsordningen för årskurserna F-9 harmoniserar med tidigare beslut i kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna, med skillnaden att stadsdelarna inte längre utgör en urvalsgrund och att nyanlända elever även kan prioriteras vid ett urval till förskoleklass.

Grundskoleförvaltningen anser att definitionen av närhetsprincipen och föreslagen prioriteringsordning är objektiv, saklig och icke-diskriminerande.

Samverkan

Har skett på FSG 2018-06-12

Peter Callsen
Chef myndighetsavdelningen
Grundskoleförvaltningen

Bengt Randén
Direktör
Grundskoleförvaltningen

Bilagor

1. Rapport – Placering i förskoleklass, grundskola och fritidshem samt skolpliktsbevakning i ny skolnämnd 2018-02-22

Placering i förskoleklass, grundskola och fritidshem samt skolpliktsbevakning i ny skolnämnd

Uppdrag

- Att kartlägga och analysera nuvarande organisations rutiner och regler för placering i förskoleklass, grundskola och fritidshem.
- Att kartlägga och analysera nuvarande organisations rutiner och uppföljning av skolpliktsbevakning.
- Utifrån nulägesanalys ta fram ett underlag med förslag om möjliga placeringsrutiner och regler i en ny skolnämnd.
- Utifrån nulägesanalys ta fram ett underlag med förslag om möjliga rutiner och uppföljning av skolpliktsbevakning i en ny skolnämnd.
- Identifiera och värdera styrande dokument och avtal med bäring på verksamheterna inom uppdragets ram.

Syfte

- Ta fram underlag som skapar förutsättningar för ny skolnämnd och förvaltning att ta fram rättssäkra regler och rutiner för förskoleklass, grundskola och fritidshem.
- Ta fram underlag som skapar förutsättningar för ny skolnämnd och förvaltning att bevaka att alla elever i kommunen får sin rätt till utbildning tillgodosedd.

Bakgrund

Förskoleklass

För att öka likvärdigheten vid placering i förskoleklass i Göteborgs Stad påbörjade stadsdelarna, i samarbete med stadsledningskontoret, hösten 2014 arbetet med en gemensam hantering av ansökan till förskoleklass. En e-tjänst och ansökningsblankett infördes, gemensam ansökningsperiod, kommunikationsmaterial samt förslag på gemensam ärendehanteringsprocess. Kommunstyrelsen fattade även beslut om en gemensam prioriteringsordning för Göteborgs Stad vid placering i förskoleklass (Dnr 1316/14). Om en skola hade fler antal sökande än antal platser skulle platserna fördelas efter principen om relativ närhet, vilken ger förtur till den elev som förlorar mest på att inte få platsen. Det som mäts är skillnaden i avstånd till den sökta skolan och nästa alternativa skola. Prioriteringsordningen innefattade även syskonförtur men denna hade lägre prioritet än principen om relativ närhet, vilket ledde till att flera stadsdelar inte ansåg sig kunna tillämpa syskonförturen.

Inför läsår 2016–17 fattade kommunstyrelsen beslut om en reviderad prioriteringsordning vid ansökan till förskoleklass (Dnr 0331/16). Detta på grund av att stadsdelarna hade svårt att tillämpa den tidigare prioriteringsordningen och att principen om relativ närhet tillämpades olika. Stadsdelarna saknade ett IT-stöd för att beräkna avstånd vilket resulterade i att

placeringarna inte blev likvärdiga över staden. Den reviderade prioriteringsordningen förtydligades att alla elever hade rätt till en skolplacering cirka två kilometer från hemmet (närhetsprincipen). Efter att ha säkerställt att alla elever kan få en placering inom cirka två kilometer och om en skola fortfarande har fler antal sökande än antal platser ska den nya reviderade prioriteringsordningen tillämpas. Syskonförturen blev prioriterad högst och kvarvarande platser fördelas efter principen om absolut närhet, där elever med kortast avstånd fågelvägen mellan folkbokföringsadress och skolenheten prioriteras.

Inför läsåret 2017–18 fattade kommunfullmäktige beslut om ett ytterligare förtydligande av prioriteringsordningen vid ansökan till förskoleklass (Dnr 1393/16). Till följd av ett beslut från Skolväsendets överklagandenämnd (SÖN) förtydligades att en skola, vid fler antal sökande än antal platser, ska prioritera elever som bor i den egna stadsdelen samt elever som fyller sex år det aktuella året. Kvarvarande platser fördelas sedan efter syskonförtur och absolut närhet. Stadsbyggnadskontoret och Intraservice arbetade fram tillsammans med stadsdelarna ett nytt IT-stöd för avståndsberäkning. Det arbete som startade hösten 2014 har resulterat i en ökad likvärdighet i staden vid placering i förskoleklass. Det finns gemensamma rutiner för ärendehanteringsprocessen som är väl förankrade även om de administrativa processerna till viss del fortfarande kan skilja sig åt mellan stadsdelarna.

Grundskola

För att öka likvärdigheten vid placering i grundskolan i Göteborgs Stad påbörjade stadsdelarna, i samarbete med stadsledningskontoret, ett liknande arbete våren 2017. Målet var en likalydande prioriteringsordning för Göteborg Stads tio stadsdelsnämnder gällande placering i grundskolan. Denna prioriteringsordning för årskurs 1–9 skulle harmonisera med prioriteringsordningen för förskoleklass. En prioriteringsordning för årskurs 1–9 blir särskilt aktuell när elever byter skolenhet under grundskoletiden på grund av att nästföljande årskurs inte finns på aktuell skolenhet, till exempel vid övergången från en F-6 till en 7–9-skola. Som vägledning i framtagandet av en prioriteringsordning för årskurs 1–9 fanns, förutom prioriteringsordningen till förskoleklass, de av Kommunstyrelsen beslutade *Handlingslinjer för att främja en jämnare fördelning av elever i behov av särskilt språkstöd* (Dnr 1602/15). Ett förslag till en gemensam definition av närhetsprincipen och prioriteringsordning för årskurs 1–9 togs fram för varje stadsdelsnämnd att besluta om.

Fritidshem

Göteborg Stads regler för placering i fritidshem har Kommunstyrelsen beslutat om och dessa återfinns i *Göteborg Stads regler för placering i förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg* (Dnr 0935/15). De delar i regelverket som berör placering i fritidshem är hämtade från skollagen (14 kap skollagen). Elevs vårdnadshavare behöver ha en sysselsättning, arbete eller studier, för att elev ska erbjudas vistelsetid fritidshem. Undantag är elever som faller inom 14 kap. 5 § och 14 kap. 6 § skollagen. Fritidshemsavgiften beräknas i procent av hushållets sammanlagda bruttoinkomst per månad och i samband med att vårdnadshavare ansöker om plats i fritidshem lämnas även en familje- och inkomstredovisning. Göteborg Stads rutiner för placering fritidshem har sitt ursprung i förskolans processer. De administrativa processerna för placering i fritidshem och förskola som ansökan/placering, inkomster/avgifter, varsel/upsägningar är desamma. Vårdnadshavare använder samma blanketter vid ansökan till förskola och fritidshem och får avgiften för vistelsetid i fritidshem och förskola på samma faktura. En omfattande processkartläggning över förskolans processer har genomförts i staden. Motsvarande processkartläggning saknas dock för fritidshemmens processer och är något som borde prioriteras i den nya grundskoleförvaltningen. Det kommer att ske en

utveckling när det gäller digitalisering då Göteborgs Stad är i upphandlingsfasen av ett nytt administrativt IT-stöd för utbildningsområdet.

Skolpliktsbevakning

Skolplikten regleras i skollagen 7 kap. Ansvaret är fördelat enligt följande:

- Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolplikt.
- Hemkommunen ska se till att eleverna fullgör sin skolplikt och går klart sin utbildning i deras grundskola och grundsärskola eller får sin utbildning på annat sätt.
- En huvudman för en fristående skola ska meddela hemkommunen när en elev börjar och slutar vid deras skola.

Skolplikten innebär även närvaroplikt, det vill säga skyldighet att delta i den utbildning som anordnas om eleven inte är sjuk eller har annat giltigt skäl att utebli. Det räcker inte med att eleven befinner sig i skolan, eleven måste också delta i undervisningen. Skolplikten inträder höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år. Föreligger det särskilda skäl får barnet börja fullgöra sin skolplikt först höstterminen det kalenderår då barnet fyller sju år. Frågan om uppskjuten skolplikt prövas av hemkommunen efter begäran av barnets vårdnadshavare. Skolplikten ska fullgöras i grundskolan eller i den skolform där barnet tas emot enligt 5, 6 eller 7 §, om inte skolplikten fullgörs på något annat sätt enligt bestämmelserna i 24 kap.

Det finns inte något gemensamt regelverk för hur skolpliktsbevakning ska hanteras. Varje stadsdel hanterar processen utifrån skollagens krav på skolplikt. På ProCapitas anslagstavla, som är en databas för användare av Göteborgs stads barn- och elevregistreringssystem, finns stödmaterial och hjälptexter för handläggare som hanterar aviseringarna i ProCapita. Detta stödmaterial förklarar hur staden kan arbeta med processen för att fördela ansvarsområden mellan vem som gör de olika registreringarna. Här omfattas även registrering av elever i fristående verksamheter. Det ges dock ingen information om vilka andra myndigheter som kan kontaktas, vilka blanketter som kan användas för bevakning eller hur stadsdelarna organisatoriskt ska hantera processen.

Beskrivning av hur arbetet med uppdragen har utförts

Vid framtagande av underlaget har delaktighet och medskapande prioriterats. Arbetet har kontinuerligt stämts av med 10-gruppen kontaktpersoner förskoleklass samt områdeschefer skola.

I den arbetsgrupp som i samarbete med stadsledningskontoret tagit fram rapporten finns representanter från följande förvaltningar:

Claudia Hernandez Perez – SDF Angered
Mari Westerling – SDF Örgryte-Härlanda
Julia Theander – SDF Majorna-Linné
Markus Köpman - SDF Västra Göteborg
Anders Lundgren – SDF Västra Hisingen
Dick Gustafsson – SDF Norra Hisingen
Christian Berntsson - Intraservice
Madeleine Lundstedt -Stadsledningskontoret

Arbetsgruppen har i samarbete kvalitativt granskat de styrande dokument och regelverk som ryms inom uppdragets ram.

I datainsamlingen har samtliga stadsdelar representerats där exempelvis ett frågeformulär skickats till berörda kontaktpersoner i stadsdelarna för att sedan sammanställas och analyseras av arbetsgruppen.

Inom ramarna för detta uppdrag har arbetsgruppen avgränsat rapporten till att omfatta skol- och fritidshemsplaceringar samt skolpliktsbevakning. Övriga arbetsuppgifter som kan kopplas till förvaltningarnas administrativa uppgifter inom skolans och fritidshemmens område finns inte beskrivna och behandlas inte i denna rapport.

Nulägesbeskrivning

Sökdatum 171115	Antal grundskolor (rektorsenheter)		Antal elever i grundskola		Antal elever i fritidshem	
	Kommunala	Fristående	Produktion	Befolkning	Produktion	Befolkning
Angered	20	2	5294	7679	1664	2219
Askim-Frölunda-Högsbo	19	3	4850	6679	2346	2729
Centrum	7	18	1521	3016	934	1443
Lundby	10	1	3479	3886	1795	1853
Majorna-Linné	12	2	3970	4834	2009	2303
Norra Hisingen	19	3	4941	6219	1822	2395
Västra Göteborg	29	4	6247	7450	2673	3004
Västra Hisingen	31	0	7055	8064	2882	3153
Örgryte-Härlanda	9	5	3955	4806	1905	2164
Östra Göteborg	15	6	3942	5675	1602	2089
Summa	171	44	45 254	58 308	19 632	23 352

Förskoleklass

Göteborg Stads regler vid placering i förskoleklassen är beslutade av Kommunfullmäktige (Dnr 0331/16, Dnr 1393/16). Vid fördelning av elever på olika skolor i förskoleklassen ska kommunen i första hand utgå från vårdnadshavares önskemål. Avsteg från huvudregeln får göras i två situationer:

- Enligt 9 kap 15 § första stycket skollagen får kommunen frångå vårdnadshavares önskemål när det finns andra elever vars berättigade krav på att få gå på en skola nära hemmet annars inte kan tillgodoses. Detta är ett uttryck för de så kallade närhetsprincipen.

I förskoleklassen definierar Göteborgs Stad nära hemmet till cirka två kilometer gångavstånd inom stadsdelen från folkbokföringsadress till skolenheten.

- Enligt 9 kap 15 § andra stycket får kommunen annars endast frångå vårdnadshavares önskemål om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter skulle uppstå för kommunen om önskemålet tillgodosågs, till exempel när en skola inte har plats för alla barn som vill gå där.

När kommunen säkerställt att alla elever kan erbjudas plats nära hemmet och om en skola fortfarande har fler antal sökande än antal platser, tillämpas följande prioriteringsordning:

1. Eleven är folkbokförd i stadsdelen
2. Eleven fyller sex år under det aktuella året
3. Eleven har syskon på aktuell skola (syskonförtur)
4. Absolut närhet (fågelvägen)
5. Skulle två elever bo på exakt samma avstånd till en skola ska det lottas mellan dessa elever

Som syskon räknas helsyskon, halvsyskon samt så kallade ”bonussyskon”, alltså barn som är folkbokförda på samma adress men inte har samma föräldrar. Syskonförtur tillämpas när det äldre syskonet är inskrivet vid sökt skola vid höstterminens inträde.

De administrativa processerna gällande placeringsarbetet för blivande förskoleklasser inför nytt läsår är väl inkörtl i stadsdelarna. För ansökan till förskoleklass finns en gemensam e-tjänst, blanketter, ansökningsperiod, IT-stöd för avståndsberäkning samt en till stora delar gemensam ärendehanteringsprocess. Huvudparten av momenten i ärendehanteringsprocessen är centraliserade till stadsdelsförvaltningarna där rektorer tidigare haft en större roll i planering- och placeringsarbetet. Centrala kontaktpersoner finns för varje stadsdel och dessa ingår i ett nätverk tillsammans med planeringsledare från stadsledningskontoret. Rättssäkerheten och likvärdigheten har ökat vid placering i förskoleklass inför nytt läsår men skillnader kvarstår då vissa stadsdelar har hela processen centraliserad medan andra har moment kvar på skolorna (se bilaga 1). När det gäller löpande ansökningar under läsåret, till exempel när elev flyttar till eller inom stadsdelen, skiljer sig även de administrativa processerna mellan stadsdelarna.

Grundskola

Göteborg Stads regler vid placering i grundskolan är beslutade av respektive stadsdelsnämnd.

Det finns mindre skillnader mellan stadsdelarna men placeringsreglerna harmoniserar och majoriteten har liktydig definition av närhetsprincipen och prioriteringsordning.

Vid fördelning av elever på olika skolor i grundskolan ska kommunen i första hand utgå från vårdnadshavares önskemål. Avsteg från huvudregeln får göras i två situationer:

- Enligt 10 kap 30 § första stycket skollagen får kommunen frångå vårdnadshavares önskemål när det finns andra elever vars berättigade krav på att få gå på en skola nära hemmet annars inte kan tillgodoses. Detta är ett uttryck för de så kallade närhetsprincipen.

I grundskolan definierar stadsdelsnämnderna i Göteborgs Stad nära hemmet till cirka två kilometer för elever i årskurs 1–3, fyra kilometer för elever i årskurs 4–6 samt åtta kilometer för elever i årskurs 7–9. Skolvägen avser här avstånd mellan folkbokföringsadress och skolenhet inom stadsdelen på gång- eller cykelväg samt med allmänna färdmedel.

- Enligt 10 kap 30 § andra stycket får kommunen annars endast frångå vårdnadshavares önskemål om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter skulle uppstå för kommunen om önskemålet tillgodosågs, till exempel när en skola inte har plats för alla barn som vill gå där.

När kommunen säkerställt att alla elever kan erbjudas plats nära hemmet och om en skola fortfarande har fler antal sökande än antal platser, tillämpar stadsdelsnämnderna i Göteborgs Stad följande prioriteringsordning:

1. Nyanländ elev ges företräde om den sökta skolenheten har en låg andel nyanlända elever
2. Eleven är folkbokförd i stadsdelen
3. Eleven har syskon på aktuell skola (syskonförtur)
4. Absolut närhet (fågelvägen)
5. Skulle två elever bo på exakt samma avstånd till en skola ska det lottas mellan dessa elever

Med nyanländ elev avses enligt 3 kap 12 a § en elev som har varit bosatt utomlands men som nu är bosatt i Sverige och som har påbörjat sin grundskoleutbildning i Sverige senare än höstterminens start det kalenderår hen fyller sju år. En elev anses inte vara nyanländ efter fyra års skolgång i Sverige. För att avgöra om en skolenhet har en låg andel nyanlända elever görs en helhetsbedömning där utgångspunkten är att en skolenhet med upp till fem procent nyanlända elever är en skolenhet som har en låg andel nyanlända elever.

Som syskon räknas helsyskon, halvsyskon samt så kallade ”bonussyskon”, alltså barn som är folkbokförda på samma adress men inte har samma föräldrar. Syskonförtur tillämpas när det äldre syskonet är inskrivet vid sökt skola vid höstterminens inträde.

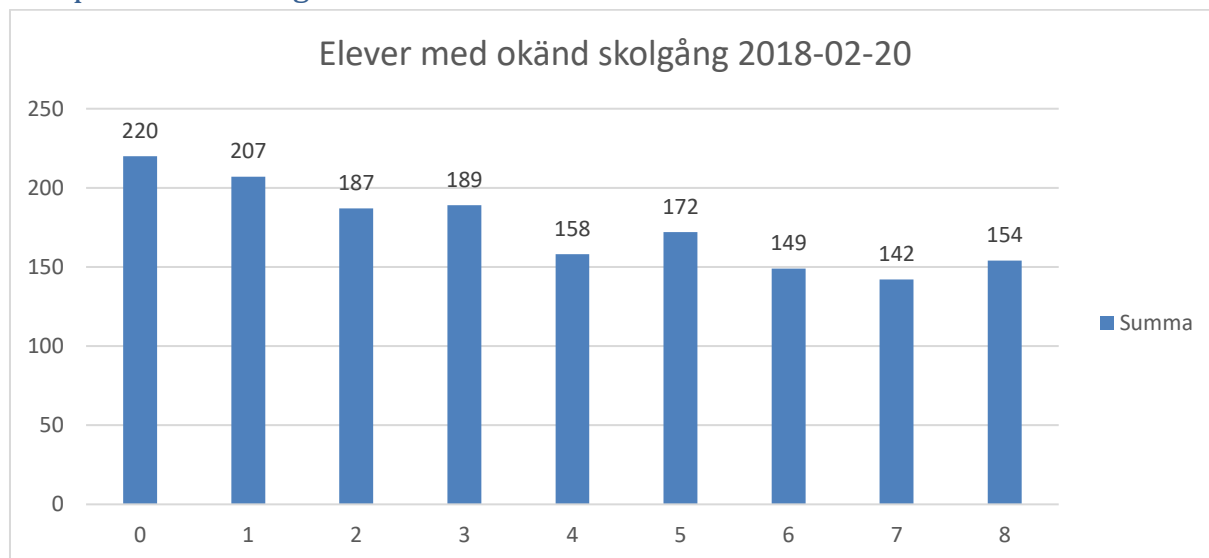
Till skillnad från de gemensamma administrativa processerna och rutinerna inför valet till förskoleklass, saknas gemensamma rutiner och processer i staden vid placering i grundskolan. Stadsdelarna organiserar arbetet med övergångar olika, till exempel vid övergången från en F-6 till en 7–9-skola. Det finns till exempel ingen gemensam ansökningsperiod inför valet till årskurs 7 vilket leder till att stadsdelarna sätter sina högstadieorganisationer vid olika tidpunkter. Ett nätverk av kontaktpersoner mellan stadsdelarna för placering i grundskolan saknas vilket leder till att forum för att diskutera rättssäkerhet och likvärdig tillämpning av regelverket samt att utveckla placeringsarbetet saknas. Organiseringen av skolenheter skiljer sig även mellan stadsdelarna vilket komplicerar saken ytterligare. När det gäller löpande ansökningar under läsåret, till exempel när elev flyttar till eller inom stadsdelen, skiljer sig de administrativa processerna mellan stadsdelarna.

Fritidshem

I Göteborgs Stad ligger vårdnadshavares sysselsättning till grund för om elev ska erbjudas vistelsetid i fritidshem. Omfattningen av vistelsetiden i fritidshem ska motsvara omfattningen av vårdnadshavares sysselsättning. Elev i fritidshem vars vårdnadshavare är föräldraledig eller arbetslös får behålla platsen en månad efter syskon födelse eller efter att vårdnadshavare blivit arbetslös. Regelverk och rutiner för placering i fritidshem harmoniserar med förskolan, men där förskolans administrativa processer utförs av respektive stadsdels förskoleadministration, skiljer sig hantering och organisering av fritidshemmens administrativa processer mellan stadsdelarna.

En kartläggning av stadsdelarnas organisation visar på ett samband mellan organisering och en rättssäker och likvärdig tillämpning av regelverket (bilaga 2). Stadsdelar med mer centraliserade administrativa processer upplever i större utsträckning att principer om rättssäkerhet och likvärdighet efterlevs, i jämförelse med stadsdelar som organiserat hela eller delar av det administrativa arbetet på skolorna. Kartläggningen visar även att många av fritidshemmens administrativa processer utförs av personal på förskolekontoren.

Skolpliktsbevakning

*Avser skolpliktiga elever höstterminen 2018

Utifrån kartläggningen hur stadsdelsförvaltningarna hanterar skolpliktsbevakningen framgår det att rutinerna för varje stadsdel skiljer sig i utformandet (bilaga 3). En del stadsdelar har väl utformade handläggarmanualer och riktlinjer för hur skolpliktsbevakningen ska genomföras. Andra stadsdelar har en mer övergripande beskrivning. I en del stadsdelar finns det inte någon fastställd rutin för hantering av processen utan de följer de stödmaterial och hjälptexter som finns tillgängliga på Procapitas anslagstavla samt utifrån skollagens krav.

Vad som är gemensamt i staden är att skoladministratörer och/eller lokala verksamhetsstöd (LVS) har en betydande roll i skolpliktsbevakningen. Vid genomgång av de rutiner som finns uppmärksammas att skoladministratörerna ofta har ett område som de bevakar för icke klassplacerade elever och LVS i sin tur har en övergripande bevakning i stadsdelen. En viktig del är att god kommunikation mellan skolor och skoladministratörer finns för att säkerställa elevers registreringar. I de fall där rutiner finns framgår också information om vilka andra myndigheter och instanser som ska kontaktas vid uteblivna svar från vårdnadshavare om vart eleven är skolplacerad. Dessa instanser är Skatteverket, Försäkringskassan samt Individ -och familjeomsorg (IFO).

Inrapporteringen från fristående skolor brister till stora delar både när det gäller tidsaspekten när det gäller in- och utskrivning av elever. Detta påverkar också betalströmmarna då krav på ersättning kan komma flera månader i efterhand.

Analys

Förskoleklass och grundskola

Avsaknaden av gemensamma processer i staden för placering i grundskola samt hanteringen av löpande ansökningar påverkar likvärdigheten och rättssäkerheten negativt. Det faktum att organiseringen av skolenheter skiljer sig åt mellan stadsdelarna påverkar även likvärdigheten vid övergångar. För att säkerställa en rättssäker hantering gällande skolplacering bör den nya grundskoleförvaltningen se över att det för staden finns ett gemensamt regelverk och genomförande för övergångar och byten mellan skolenheter. Detta inkluderar även hur skolenheterna är organiserade utifrån årskurser.

Om en skola har fler antal sökande än antal platser har kommunen en viss frihet att bestämma vilka urvalskriterier som ska ligga till grund för en prioritering mellan de sökande. Ett grundläggande krav är emellertid att urvalet sker på ett objektiva, sakligt och icke-diskriminerande sätt och att hänsyn tas till vad som är sammantaget bäst för samtliga inblandade elever (HFD Mål 7748–13 och Mål 7810–13).

I Göteborg Stads prioriteringsordning för placering i förskoleklass och grundskola är urvalsgrunden att eleven ska vara folkbokförd i stadsdelen punkt nummer ett respektive två. När ansvaret för grundskolan flyttas från stadsdelsnämnderna till en grundskolenämnd behöver nuvarande stadsdelsgränser ifrågasättas som lämplig urvalsgrund vid skolplaceringar. Kommunen är inte förhindrade att använda administrativa områdesindelningar som verktyg i planerings- och placeringsarbetet, men med hänsyn till kommande organisationsförändringar förändras förutsättningarna med nuvarande stadsdelsgränser som urvalsgrund. Vidare framgår i skollagen att hemkommunen ansvar för utbildningen i grundskolan varvid en punkt i prioriteringsordningen att eleven ska vara folkbokförd i Göteborg blir överflödig.

För placering i förskoleklassen framgår av punkt nummer två i prioriteringsordningen att eleven ska fylla sex år det aktuella året. Regeringen beslutade 2017-11-15 att skolplikten ska börja fullgöras i förskoleklassen som blir en obligatorisk skolform inom skolväsendet (Prop 2017/18:9): Detta innebär att prioriteringsordningen ska ändras då punkt två är överflödig. Att sexåringar har företräde till placering förskoleklass framgår även i skollagen, då barn får tas emot i förskoleklass tidigare än det år de fyller sex år men att det inte är en skyldighet för kommunen (9 kap 5 § skollagen).

För placering i grundskolan har de tio stadsdelsnämnderna gemensamt att nyanlända elever ska prioriteras först om den sökta skolan har en låg andel nyanlända. Ambitionen att få en jämnare fördelning av nyanlända framgår även i de av Kommunstyrelsen beslutade *Handlingslinjer för att främja en jämnare fördelning av elever i behov av särskilt språkstöd* (Dnr 1602/15). För placering i förskoleklass saknas dock denna punkt i prioriteringsordningen. Då elever har rätt att vara kvar i de årskurser som finns på skolenheten blir en placering i förskoleklass även placering i grundskolan (10 kap § 31 skollagen). För att få en jämnare fördelning av nyanlända elever blir därför placeringen i förskoleklassen särskilt angelägen.

Det bör därför skapas en möjlighet för kommunerna att göra avsteg från valfrihets- och närhetsprinciperna vid fördelningen av elever mellan olika skolenheter om det finns särskilda skäl med hänsyn till kommunens mottagande av nyanlända. Vad som utgör särskilda skäl måste avgöras genom en bedömning i det enskilda fallet. Det bör vara fråga om ett mottagande av nyanlända i relativt stor omfattning som med hänsyn till kommunens förutsättningar får konsekvenser för dess möjligheter att upprätthålla likvärdighet och kvalitet i utbildningen. (Plats för nyanlända i fler skolor SOU 2016:9).

För barn som varit bosatta i Sverige en kortare tid än ett till två år kan placering av elever i andra skolor än de närliggande organiseras så att dessa barn prioriteras. De övriga punkterna i prioriteringsordningen för placering i förskoleklass respektive grundskola är desamma med syskonförturen, absolut närhet och lottning.

Fritidshem

Gemensamma administrativa processer och rutiner finns för placering i förskola och fritidshem. Inom stadsdelarna tillhör verksamheterna samma sektor. Förskolan har dock en annan organisation för de administrativa processerna där handläggare på förskolekontoren

tillämpar regelverket och hanterar placeringar och fakturor för förskolan. Organiseringen av fritidshemmens administrativa processer skiljer sig mellan stadsdelarna där skoladministratörer och/eller centrala administratörer utför hela eller delar av de administrativa processerna. Detta påverkar likvärdigheten och rättssäkerheten både inom och mellan stadsdelarna. Handläggarnas olika förutsättningar leder till en ökad risk att brukare behandlas annorlunda beroende på vilken skola man går på eller i vilken stadsdel man bor. Denna risk blir högst aktuell vid exempelvis bedömningen av dispenser och vid varsel för föräldraledighet, arbetslöshet och obetalda avgifter. I stadsdelar där skoladministratörer hanterar fritidshemsplaceringarna kan det finnas ett trettiotal handläggare som förväntas ha kunskap om och tillämpa regelverket likvärdigt.

Med nya nämnder för respektive verksamhet finns risk för ett kunskapsglapp, då många av fritidshemmens administrativa processer i stadsdelarna utförs av handläggare inom förskolan, framförallt fakturahanteringen. Många av de felaktigheter som uppstår vid fakturering härrör ofta från felaktiga registreringar. Dessa felaktigheter uppstår ofta när handläggarna inte äger eller har förståelse för hela processen. Ett förändrat regelverk i kombination med den digitala utvecklingen inom utbildningsområdet (nya e-tjänster) skulle möjliggöra för ett färre antal handläggare att sköta fritidshemmens administrativa processer.

Skolpliktsbevakning

Nuvarande skillnader i beskrivning av hur respektive SDF hanterar skolpliktsbevakningen visar på att det behövs tydligare rutiner vid införandet av ny skolnämnd. Den befintliga skolpliktsbevakningen är en blandning av rutiner och detaljerade manualer. I vissa fall utförs bevakningen på skolenheterna i andra fall på central nivå i stadsdelen. Med hänvisning till det stora antalet elever som inte hemkommunen har kännedom om hur skolplikten fullgörs är detta ett viktigt utvecklingsområde. Även ansvaret för skolpliktsbevakningen i fristående verksamhet behöver tydliggöras och enhetliga riktlinjer behöver tas fram för att säkerställa åtgärder enligt skollagen. I skolpliktsbevakningen ingår även närvarokontroll och det är viktigt att tidigt sätta in åtgärder för att möjliggöra en ökad närvaro för elever.

Absolut närhet eller relativ närhet

I dag tillämpar alla stadsdelar absolut närhet med stöd av det IT-stöd som är framtaget av stadsbyggnadskontoret. Detta stöd behöver utvecklas för att även omfatta relativ närhet i de fall placering sker enligt 10 kap. 30 § första stycket.

Frågan om absolut närhet eller relativ närhet, när elevens skolväg ska beaktas som urvalsgrund vid skolplacering, behöver på sikt utvärderas närmre inför läsåret 2019-2020. Med absolut närhet som urvalsgrund mäts elevs avstånd mellan folkbokföringsadress och skolenheten och de eleverna med kortast avstånd får sedan förtur till den sökta skolenheten. Med relativ närhet mäter man även avstånd till alternativa skolenheter och eleverna prioriteras och förtur ges till de som förlorar mest på att inte få platsen. Relativ närhet innebär således inte att en elev som bor närmre en skola per definition har större rätt till platsen än en elev som bor längre ifrån. Platserna fördelas istället så att eleverna får en jämförelsevis rimligt lång väg till skolan.

Principen om relativ närhet har tidigare varit en urvalsgrund för förskoleklassen i Göteborgs Stad innan Kommunstyrelsen inför läsåret 2016–17 beslutade att revidera prioriteringsordningen och införa absolut närhet. Detta för att öka likvärdigheten i placeringsarbetet då stadsdelarna tillämpade och tolkade prioriteringsordningen olika. Vid denna tidpunkt saknades ett gemensamt IT-stöd för avståndsberäkning vilket fick effekten att handläggare i stadsdelarna använde olika mätinstrument och tolkade principen om relativ

närhet olika. Med införandet av en ny grundskolenämnd och den digitala utvecklingen inom området i beaktande har förutsättningarna för likvärdiga placeringar efter principen om relativ närhet förändrats. En eventuell ändring av absolut närhet som urvalsgrund, till förmån för relativ närhet, behöver övervägas noggrant då en sådan förändring skulle innebära påtagliga skillnader för utfallet av urvalsprocessen.

Slutsatser och förslag på möjliga insatser kopplade till uppdragets syfte

Placeringar under 2018

- Placeringarna som görs inför hösten 2018 görs på samma sätt som tidigare år. De flesta stadsdelarna har val under våren till åk 4 och åk 7 och kommer att vara färdiga med höstens placeringar under våren.
- Överklaganden kommer att komma in gällande placeringar i de olika valen och viktigt är att dessa ärenden tas omhand i den nya förvaltningen.
- Fritidshemsplaceringarna hanteras också av respektive stadsdel under våren/sommaren. En kritisk tidpunkt är första körningen (fakturor vårdnadshavare) i augusti då många fel synliggörs och flertal stadsdelar har haft hjälp av förskoleadministrationens handläggare. För att övergången ska vara smidig måste förskoleadministrationen hjälpa till i början av hösten 2018.
- Innan den nya organisationen är på plats fortsätter varje stadsdel sitt arbete "som vanligt" med placeringar i skola, skolpliktsbevakning, fritidshemsplaceringar m.m. under början av hösten 2018. Uttaget av blivande förskoleklassbarn för 2019 görs i början av oktober för utskick av kortet "Dags att börja i Förskoleklass". Det är viktigt att detta blir omhändertaget i ett tidigt skede i den nya förvaltningen.

Förslag på möjlig organisation

- För en rättssäker och likvärdig tillämpning av regelverket vid placering av elever i förskoleklass, grundskola samt fritidshem bör handläggare tillhöra en gemensam enhet med en gemensam chef. Detta möjliggör att rektor kan fokusera på det pedagogiska ledarskapet.
- "Enhetschefen/Avdelningschef" bör tillsättas i ett tidigt skede tillsammans med motsvarande tjänst i förskoleförvaltningen. Detta för att skapa och utveckla gemensamma rutiner och processer vilket saknas när det gäller placering i framförallt grundskola och fritidshem.
- Enheten ska ha ett tydligt regelverk och målstyrning.
- Enheten kräver en bemanning som kan fylla flera olika funktioner. Placerarna i förskoleklass, grundskola och fritidshem behöver ansvara för ett visst antal skolor inom ett visst område.
- Representanter från enheten behöver ha avstämningar med utbildningschef och rektorerna för dialog kring platstillgång och i planeringsarbetet för kommande skolval.
- I placeringsarbetet finns löpande ansökningar att hantera under läsåret samt större processer med skolval inför varje nytt läsår.

Bemanning av enheten

- Om man *renodlar uppdraget* att placera elever i förskoleklass och grundskola föreslås en handläggare per administrativt område. Här krävs också ett nära samarbete med de rektorer som finns inom respektive administrativt område.

- För fritidshemsplaceringar föreslås en handläggarfunktion liknande förskolan med placering, faktura – och avgiftshantering. För detta arbete föreslås en handläggare per administrativt område.
- Bemanning av handläggartjänsterna kan dock bli svårt att fylla internt från område skola då många av arbetsuppgifterna idag utförs av skoladministratörer och förskolehandläggare.
- För att stötta handläggarna i sitt arbete och säkerställa likvärdigheten krävs en mer övergripande funktioner till enheten som exempelvis:
 - Controller – likvärdig tillämpning av regelverk, kvalitetssäkra placeringar, utbilda handläggare, omvärldsbevakning, kontakt rektorers ledningsgrupp
 - Planeringsledare – elevprognoser, elevflöden, lokalplanering
 - Planeringsledare – överklaganden, särskilda placeringar, synpunktshantering
- En *större administrativ enhet* där flera av nuvarande stadsdelsförvaltningars administrativa processer ska ingå tillkommer tjänster som:
 - Handläggare – betalströmmar, fakturor (enskilda- och interkommunala ersättningar samt kontakt med och registrering av elever i friskolor)
 - Handläggare – nyanlända elever och organisering av FBK
 - Handläggare – statsbidrag
 - Handläggare – skolpliktsbevakning
 - LVS – Utbilda och stötta skoladministratörerna i sitt årshjul

För placering i förskoleklass och grundskola föreslås:

- Frågan om administrativa områdesindelningar som urvalsgrund vid skolplacering bör beredas under hösten 2018.
- En översyn av organisering av skolenheter vid övergångar mellan årskurser behöver göras på längre sikt.
- Det finns en politisk vilja för en mer jämlik fördelning av nyanlända elever och definitionen av nyanlända elever bör därför utvidgas till att även omfatta urval till placering i förskoleklass.
- En ny grundskolenämnd och förvaltning bör även ta ställning till och bereda frågan om absolut eller relativ närhet som urvalsgrund.

Förslag till placeringsregler vid placering i förskoleklass och grundskola

- En gemensam definition av *närhetsprincipen* föreslås för årskurserna F-9:
 - Årskurs F-3 cirka 2 kilometer
 - Årskurs 4–6 cirka 4 kilometer
 - Årskurs 7–9 cirka 8 kilometer

Skolvägen avser här avstånd mellan folkbokföringsadress och skolenhet via gång- eller cykelväg.

- En gemensam *prioriteringsordning* föreslås för årskurserna F-9:
 1. Nyanlända elev (F-9) ges företräde om den sökta skolenheten har en låg andel nyanlända elever
 2. Eleven har syskon på aktuell skola (syskonförtur)

3. Absolut närhet (fågelvägen)

4. Skulle två elever bo på exakt samma avstånd till en skola ska det lottas mellan dessa elever.

- Med nyanländ elev avses enligt 3 kap 12 a § en elev som har varit bosatt utomlands men som nu är bosatt i Sverige och som har påbörjat sin grundskoleutbildning i Sverige senare än höstterminens start det kalenderår hen fyller sju år. En elev anses inte vara nyanländ efter fyra års skolgång i Sverige.

Vid placering i förskoleklass kan barn som har varit bosatta i Sverige kortare tid än två år även avses som nyanländ och har särskilda skäl för att prioriteras till en skolenhet. Vad som utgör särskilda skäl måste avgöras genom en bedömning i det enskilda fallet.

För att avgöra om en skolenhet har en låg andel nyanlända elever görs en helhetsbedömning där utgångspunkten är att en skolenhet med upp till fem procent nyanlända elever är en skolenhet som har en låg andel nyanlända elever.

- Som syskon räknas helsyskon, halvsyskon samt så kallade "bonussyskon", alltså barn som är folkbokförda på samma adress men inte har samma föräldrar. Syskonförtur tillämpas när det äldre syskonet är inskrivet vid sökt skola vid höstterminens inträde.

Placering i fritidshem

- En översyn av nuvarande regelverk gällande placering i fritidshem behöver göras under hösten 2018.
- Det är angeläget att för fritidshemmen ta fram blanketter och informationsmaterial om exempelvis taxa, avgifter och regler.
- Placeringar i fritidshem på obekvämt arbetstid samt tillgången på plats för 10-12-åringar måste ses över i ny organisation utifrån ett likvärdigt perspektiv.

Skolpliktsbevakning

- Enheten ska bevaka att samtliga elever skrivs in på en skolenhet oavsett huvudman i samband med intagning till förskoleklass/grundskola samt vid stadieövergångar.
- Det åligger rektor att tillse att inskrivna elever på en skolenhet och de elever som flyttar under pågående läsår fullgör sin skolplikt utifrån tilldelade bevakningsområden.
- För att säkerställa skolpliktsbevakning behövs bevakningsområden kopplas till respektive skolenhet. Exempelvis via primärområden eller gaturegister.
- För att säkerställa en rättssäker hantering gällande skolpliktsbevakning bör den nya grundskoleförvaltningen upprätta ny gemensam rutin för hela staden när det gäller närvarokontroll, uppföljning och skolpliktsbevakning.
- I samband med att nämnden beslutar kring gemensamma rutiner för hur skolpliktsbevakningen ska ske, bör man också säkerställa uppföljning gentemot fristående verksamheter och deras anmälningsskyldighet att rapportera frånvaro.

Bilagor:

Bilaga 1: Sammanställning förskoleklass

Bilaga 2: Placering per SDF i fritidshem

Bilaga 3: Sammanställning skolpliktsbevakning

Grundskoleförvaltningens rutin för kapacitetsbedömning

Bedömning inför nästa läsår, skolbyten och oförutsedda händelser som sker löpande

Policy
Riktlinje
Regel
Anvisning
Instruktion

Dokumentnamn: Grundskoleförvaltningens rutin för kapacitetsbedömning			
Beslutad av: Avdelningen för verksamhetsstyrning och utveckling	Gäller för: Utbildningschef, elevhälsochef, rektor, avdelningarna för Verksamhetsstyrning och utveckling, Myndighet samt Ekonomi och Fastighet	Diarienummer:	Datum och paragraf för beslutet:
Dokumentsort: Rutin	Giltighetstid: 2021-06-30	Senast reviderad: 2019-12-10	Dokumentansvarig: Processledare kapacitet
Bilagor:			

Innehåll

Inledning	2
Syftet med denna rutin	2
Vem omfattas av rutinen	2
Bakgrund	2
Koppling till andra styrande dokument	3
Stödjande dokument	3
Rutin	4
Förutsättningar för utbildningschefens bedömning	4
Lokalerna	4
Verksamheten	4
Skolenhetens norm och max	4
Placering	5
Rektors ansvar	5
Elevhälsochefens ansvar	6
Utbildningschefens bedömning	6
Kapacitetsbedömning på kort sikt – planering inför nästa läsår och vid skolbyten	6
Kapacitetsbedömning för oförutsedda händelser som sker löpande	7
Kapacitetsbedömning på längre sikt – planering inför nästnasta läsår	8

Inledning

Syftet med denna rutin

Syftet med denna rutin är att tydliggöra former för bedömning av skolenheternas möjlighet att ta emot elever i grundskola och grundsärskola, nedan kallat kapacitetsbedömning.

Vem omfattas av rutinen

Denna rutin gäller tillsvdare för tjänstepersoner i förvaltningen. Utbildningschef är ansvarig för kapacitetsbedömning i respektive utbildningsområde och för staden som helhet. Elevhälsochef ansvarar för att lämna underlag vid bedömningar där skolplacering av en elev i behov av särskilt stöd som kan påverka kapacitetsbedömningen. Den gäller också för avdelningar Ekonomi och Fastighet, Verksamhetsstyrning och utveckling och Myndighet som alla bistår med nödvändigt underlag vid kapacitetsbedömningen och vidtar åtgärder utifrån den. Vidare gäller rutinen för rektor som vid verksamhetsplanering ansvarar för att med effektivt resursutnyttjande vid skolenheterna se till att kapaciteten att ta emot elever i befintliga lokaler är så hög som möjligt.

För Myndighet gäller utbildningschefernas månatliga kapacitetsbedömning vid skolplacering av elever.

Bakgrund

Att bedöma skolenheternas kapacitet att ta emot elever är en komplex fråga som berör många nämnder både i planering och drift. Grundskolenämndens ansvar är att inom ramen för de ekonomiska resurserna garantera rätten till utbildning (skolplikt och skolplacering) och skapa förutsättningar för skolenheterna utifrån skollagen och för arbetsmiljöansvaret för elever och medarbetare.

Vid stads- och fastighetsplanering görs teoretiska antaganden om lokalernas kapacitet där det största fokuset ligger på yta per elev. Dessa planprocesser är mycket långa. I planeringen saknas ofta tillgänglighetsanpassning utifrån behoven och planering för elever i behov av särskilt stöd. I praktiken används många platser för annat.

Att i planeringen minimera kapaciteten ökar riskerna för att platstillgången inte matchar behoven och att beredskap för att kunna möta plötsliga förändringar minskar. Att ha högre kapacitet än behoven ökar de bestående kostnaderna som annars kunnat läggas på utbildning.

Vid skolenheterna är behoven olika och ständigt föränderliga. De är oftast omedelbara eller kortsiktiga beroende på elevernas behov och var de fått sin placering. Rektor gör budget- och verksamhetsmässiga överväganden utifrån ansvaret att leda det pedagogiska arbetet och besluta om skolenhetens inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom skolenheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

Å andra sidan är huvudmannen ansvarig för att garantera rätten till plats utifrån skolplikten. Utbildningschefen är ansvarig för att kontinuerligt bedöma kapaciteten i

respektive skolenhet och årskurs, både inför planeringen för nästa läsår och för de löpande händelser som sker under pågående läsår. Kapacitetsbedömningen bildar underlag för placering av elev i förskoleklass, grundskola och grundsärskola.

Utbildningschefens bedömning ligger till grund för placering av elever nästkommande läsår (för placering i skolvalet i förskoleklass och skolenhetsövergångar), vid skolbyten eller vid oförutsedda händelser under pågående läsår.

Koppling till andra styrande dokument

[Skollag \(2010:800\)](#) 2 kap §§ 8b, 9-10, 7 kap § 3, 9 kap §§ 12 och 15, 10 kap §§ 24 och 30, 11 kap §§ 24 och 29

[Kommunallagen \(2017:725\)](#) 2 kap § 3

[Grundskolenämndens regler för antagning i förskoleklass och grundskola](#)

[Grundskoleförvaltningens rutin för placering i förskoleklass och grundskola](#)

[Grundskoleförvaltningens rutin för placering i grundsärskola](#)

[Grundskoleförvaltningens rutin för enhetsförändring](#)

Stödjande dokument

[Skolornas kapacitet](#)

Rutin

Förutsättningar för utbildningschefens bedömning

Vid utbildningschefens bedömning av skolornas kapacitet att ta emot elever så finns såväl lokal- som verksamhetsskäl som fortlöpande påverkar bedömningen.

Bedömningsgrunderna är också olika beroende på om bedömningen görs i planeringen inför nästa läsår, vid skolbyten eller vid oförutsedda händelser under pågående läsår.

Lokalerna

I den långsiktiga planeringen som gjordes när fastigheten byggdes gjordes antaganden om kapaciteten utifrån teoretiska antaganden. Redan från början är inte byggnationen anpassad för alla de verksamhetsändamål som påverkar kapaciteten att ta emot elever (se nedan).

När byggnationen åldras ändras bedömningen av den fysiska kapaciteten, till exempel beroende på förändringar i arbetsmiljö eller ny lagstiftning. Ny byggnation kan också påverka kapaciteten både totalt sett och i hur den äldre byggnationen används. Vid utrymning av lokaler (vid om- och nybyggnationer) påverkas också kapaciteten. Genom olika överenskommelser har ibland möjligheterna att nyttja lokalerna begränsats på grund av att andra verksamheter använder lokalerna, till exempel förskoleverksamhet och Kulturskola.

I grundskoleförvaltningen är enheten Fastighet och Säkerhet ansvarig för att med hjälp av fastighetsägaren/förvaltaren i planeringen kontinuerligt tillhandahålla underlag om lokalernas fysiska förutsättningar och hur dessa, olika överenskommelser och förändringar i lokalbeståndet påverkar kapaciteten att ta emot elever för respektive läsår. Lokalerna har ett maxantal utifrån möjlig personbelastning. Den bygger på yta, ventilation, utrymning mm. Lokalens max är inte detsamma som skolenhetens max.

Verksamheten

I den långsiktiga lokalplaneringen finns ofta, men inte alltid planering för olika verksamhetsbehov såsom tillgänglighetsanpassning, specialsalar, fritidshem, utomhusytor, matsal, personalarbetsplatser, administration eller grupprum.

Verksamhetens behov har också bedömts på olika sätt i planeringen beroende när huset byggdes och vilka olika hänsyn (ekonomiska eller byggnadsmässiga) som är tagna i de olika projekten.

Bedömningen av lokalernas kapacitet påverkas också av elevernas behov, till exempel elever i behov av särskilt stöd, tillgänglighetsanpassning eller anpassade utrymmen för mindre grupper.

Årligen ses den övergripande planen för skolornas möjlighet att ta emot elever över.

Skolenhetens norm och max

Utbildningschefen gör fortlöpande två olika kapacitetsbedömningar för antalet elever per årskurs och läsår (stadium och huvudsaklig kursplan i grundsärskolan); skolenhetens norm och max.

Skolenhetens norm används som grund för placering i skolvalet och vid önskemål om skolbyte. Skolenhetens max används när det finns sakliga skäl. Detta kan gälla efter

skolvalet för oförutsedda placeringar där omedelbar eller nära förestående placering krävs för elever. Det skulle innebära betydande ekonomiska och organisatoriska svårigheter om skolenhetens fulla kapacitet togs i anspråk redan i planeringen inför nästa läsår (skolval till förskoleklass och skolenhetsövergångar). Detta eftersom kommunen alltid behöver ha beredskap för att kunna ta emot elever som saknar skolplacering, exempelvis vid inflyttning till kommunen eller när Skolinspektionen beslutar om att upphäva en fristående skolas tillstånd att bedriva verksamhet. Det behöver också finnas beredskap för att under pågående läsår göra skolplaceringar där det finns sakliga skäl för en elev som är boende i kommunen att byta sin nuvarande skolplacering.

Skolenhetens norm är som utgångspunkt vid utbildningschefens bedömning den 15 december minst en plats mindre per klass än skolenhetens max, men bedömningen kan ändras utifrån utbildningschefens bedömning nedan. Utbildningschefens bedömning av enhetens norm i mars ligger till grund för placering i skolvalet. Utbildningschefens bedömning av enhetens norm därefter ligger till grund för skolbyten där eleven redan har en skolplacering.

Skolenhetens norm skiljer sig åt mellan olika skolor. Bedömningen utgår ifrån lokal- och verksamhets skäl samt skolenhetens ekonomiska förutsättningar utifrån resursfördelningen.

Är skolenhetens bedömda maxkapacitet uppnådd görs inga nya skolplaceringar annat än om gynnande beslut fattats av till exempel överklagandenämnden.

Placering

Myndighet fattar beslut om elevers skolplacering i förskoleklass, grundskola och grundsärskola utifrån rutin och utbildningschefens bedömning om skolenheternas kapacitet att ta emot elever.

Skolplaceringsbeslut som kan påverka utbildningschefens bedömning om skolenhetens norm och max görs först efter dialog med elevhälsoschef och utbildningschef.

Myndighet ansvarar även för att fortlöpande vid placering räkna in elever som inte finns med i elevregistret.

Vid placering i grundsärskola säkerställer Myndighet att registrering blir rätt utförd i elevregistret.

Rektors ansvar

För att effektivt resursutnyttjande ansvarar skolenheterna för att kapaciteten att ta emot elever i befintliga lokaler är så hög som möjligt till exempel genom att:

- schemaläggning och användning av specialsalar, klassrum och utrymmen för fritidshemselever bidrar till att kapaciteten att ta emot elever blir så hög som möjligt
- klassrum normalt inte tas i anspråk för personalarbetsplatser
- särskilt anordnade grupper (till exempel musik eller balett) ingår i andra klasser när inte gruppens storlek är tillräcklig eller verksamheten i sig kräver det
- matsalens möjligheter i normalfallet är en organisationsfråga på skolnivå – ej en begränsning för skolenhetens möjligheter att ta emot elever
- lokaler avsatta för grundsärskolans elever inte tas i anspråk för andra behov om dessa inskränker på möjligheterna att ta emot grundsärskoleelever

Elevhälsochefens ansvar

Elevhälsochefen i respektive utbildningsområde ansvarar för att skapa förutsättningar för placering och underlag för kapacitetsbedömning för barn/elever i behov av särskilt stöd. Vid ansökan till förskoleklass förs dialog med barnhälsochef i förskoleförvaltningen utifrån planen för övergång mellan förskola och skola. Elevhälsochefen vägleder vårdnadshavare om önskemål inför skolvalet och vid skolenhetsbyte. Vid skolenhetsbyte förs dialogen med elevhälsochefen från den avlämnande skolenheten.

En elevhälsochef utses och är kontaktperson in i förvaltningen för dialog med externa vårdnadshavare. Med externa vårdnadshavare menas de som inte har en placering i en kommunal förskola, idag är placerade vid en fristående skola och sökande som vid ansökningstillfället inte är boende i Göteborg.

Efter det att ansökningstiden vid skolvalet passerat informeras Myndighet Utbildningschef samt berörda rektorer om föräldrarnas önskemål och elevens behov vid placering och på vilket sätt detta kan påverka kapaciteten att ta emot elever vid placering. Innan placering sker ansvarar vid behov elevhälsochef för ytterligare kontakter och vägledning med vårdnadshavare.

Efter skolplaceringsbeslut ansvarar elevhälsochef för dialog med mottagande skolenhets rektor och för att i samråd med utbildningschef följa upp mottagande skolas förutsättningar att ta emot eleven och lämna underlag för kapacitetsbedömning. Vid behov ansvarar elevhälsochefen för att elevens behov är kända när rektor och utvecklingsledare lokaler förbereda lokaler och lärmiljö.

Utbildningschefens bedömning

Utbildningschefens bedömning av skolenhetens norm och max utgår från det underlag som finns, det vill säga uppgifter i elevregistret, söktryck, underlag lämnat av Fastighet och Säkerhet samt verksamhetsmässiga och ekonomiska bedömningar i dialog med rektor.

Kapacitetsbedömning på kort sikt – planering inför nästa läsår och vid skolbyten

Utbildningschef lämnar kapacitetsbedömning för skolenhetens norm per årskurs den 15 december. Likvärdighet i bedömningen och bedömning utifrån hela stadens behov är överordnade principer.

Utbildningschef justerar bedömningen vid förvaltningsledning efter den 15:e i varje månad januari till augusti med uppehåll för juli (½ år). Vid justeringar av normen finns olika skäl till förändring:

- Att det totala antalet platser i staden är för lågt i en årskurs. En förändring görs då genom att likvärdigt öka normen till rätt nivå generellt vid alla skolenheter
- Att närhetsprincipen riskerar att åsidosättas vid en eller flera skolenheter.
- Att söktrycket är för lågt och att en eller flera klasser därmed öppnas eller stängs för placering av ekonomiska skäl.
- Lokal- och verksamhetsförändringar som uppkommit efter den 15 december
- Förändringar i kapaciteten utifrån elever i behov av särskilt stöd där dialog förs mellan handläggare för placering, elevhälsochef och rektor

Inför mötet förbereder utbildningschefen och berörda avdelningar förslag till förändringar för att hantera över och underkapacitet.

Utbildningschef bedömer kapaciteten utifrån elever i behov av särskilt stöd där dialog förs mellan handläggare för placering, elevhälsochef och rektor.

I mötet deltar processledare kapacitet, utbildningschefer, enhetscheferna för myndighetsutövning, utredning och skoljuridik och fastighet och säkerhet. Utbildningschef lämnar förslag till justeringar av kapaciteten. Beslut fattas efter det att en samlad bedömning gjorts utifrån hela stadens behov av skolplatser och utifrån likvärdighet i bedömningen.

Kapacitetsbedömningen av skolenheternas norm i mars gäller för placering i skolvalet i förskoleklass och skolenhetsövergångar.

I insynen av fristående skolor efterfrågas respektive skolas rutin för att placera elever samt när förvaltningen kan förvänta sig information om nyplacerade elever.

Elever som ännu inte mottagits i grundsärskolan eller önskar integrering av annan orsak ingår i skolvalet i mån av plats.

För elever där beslut om uppskjuten skolplikt kan vårdnadshavarna ändå göra önskemål om skolplacering inför skolval.

Femåringar som ansöker om tidigare skolstart ingår i skolvalet i mån av plats.

Kapacitetsbedömning för oförutsedda händelser som sker löpande

Utbildningschef lämnar kapacitetsbedömning för skolenhetens max per årskurs den 15 december. Likvärdighet i bedömningen och bedömning utifrån hela stadens behov är överordnade principer.

Utbildningschef justerar bedömningen vid förvaltningsledning efter den 15:e i varje månad januari till och med maj nästkommande år (under 1½ år) med uppehåll för juli. Myndighet tillämpar bedömningen för ej skolplacerade elever och elever i behov av ny skolplacering av sakliga skäl.

Vid justeringar av skolenhetens max finns olika skäl till förändring:

- Att det totala antalet platser i staden är för lågt i en årskurs. En förändring görs då genom att likvärdigt öka max till rätt nivå generellt vid alla skolenheter.
- Att närhetsprincipen riskerar att åsidosättas vid en eller flera skolenheter.
- Lokal- och verksamhetsförändringar som uppkommit efter den 15 december
- Förändringar i kapaciteten utifrån elever i behov av särskilt stöd där dialog förs mellan handläggare för placering, elevhälsochef och rektor

Inför mötet förbereder utbildningschefen och berörda avdelningar förslag till förändringar för att hantera över och underkapacitet. Utbildningschef lämnar förslag till justeringar av kapaciteten. Beslut fattas efter det att en samlad bedömning gjorts utifrån hela stadens behov av skolplatser och utifrån likvärdighet i bedömningen. Pågående ansökningar om skolplaceringar under den senaste sjudagarsperioden ligger till grund för beslut.

Utbildningschef bedömer kapaciteten utifrån elever i behov av särskilt stöd där dialog förs mellan handläggare för placering, elevhälsochef och rektor.

I mötet deltar processledare kapacitet, utbildningschefer, enhetscheferna för myndighetsutövning, utredning och skoljuridik och fastighet och säkerhet.

Kapacitetsbedömning på längre sikt – planering inför nästnasta läsår

Utbildningschef lämnar kapacitetsbedömning för skolenhetens norm per årskurs den 15 december. För att möjliggöra bedömningen behöver förberedelser göras.

Möjligheten att skapa en tillfällig kapacitetsökning genom inhyrning av lokal i närheten av skolenheten eller genom etablering av moduler på eller i närhet av skolenheten behöver föregås av noggrann genomlysning att inga andra alternativ finns. Uppsägning av hyresgäst som är samlokaliserad eller som samnyttjar skolenhetens lokaler behöver föregås av förhandling på rätt nivå utifrån delegationsordningen. Finns krav på ett erhållande av likvärdiga ersättningslokaler.

Processen med inhyrning av en befintlig lokal har en genomsnittstid på ca 9 månader. Handläggningstiden är minst 3-4 månader om det finns en utpekad lokal att hyra in.

En kapacitetsökning med hjälp av moduler förutsätter att det finns en lämplig yta att placera dem på.

En moduletablering tar lite olika tid att få på plats beroende på om det finns enheter som kan flyttas till ny plats eller om det måste ske en upphandling. Om det finns upphandlade och tillgängliga moduler tar det i bästa fall ca 9 månader att få dessa på plats. Till detta kan tid för anläggning av utemiljön tillkomma. Om upphandling av modul behöver genomföras måste beställningen göras ca 12-14 månader innan behovet föreligger. I ovan nämnda tider finns inte utrymme för överklaganden av upphandlingen eller av bygglovet, inte heller kapacitetsbrist på moduler eller projektledare. En planeringshorisont på 18 månader eller längre är att rekommendera.

Sammantaget så inleder utbildningschef processen att tillfälligt öka kapaciteten med nya lokaler i januari 18 månader före den tilltänkta kapacitetsökningen.

Myndighet ansvarar för att senast vid nämndmötet i oktober fastställa eventuella förändringar i prioriteringsreglerna inför nästkommande års skolval

Utifrån insynen vid fristående skolor sammanställer avdelningen för verksamhetsstyrning och utveckling lista för fristående skolors planering för nyplacering av elever.

Avdelningen ansvarar också för att ta fram en lista men namn på skol- och grundsärskoleenheter, dess skolenhetskoder och årskurser och att dessa meddelats Intraservice inför det att skolvalet startar. Nya och förändrade skol- och grundsärskoleenheter beslutas senast vid grundskolenämndens möte i oktober.

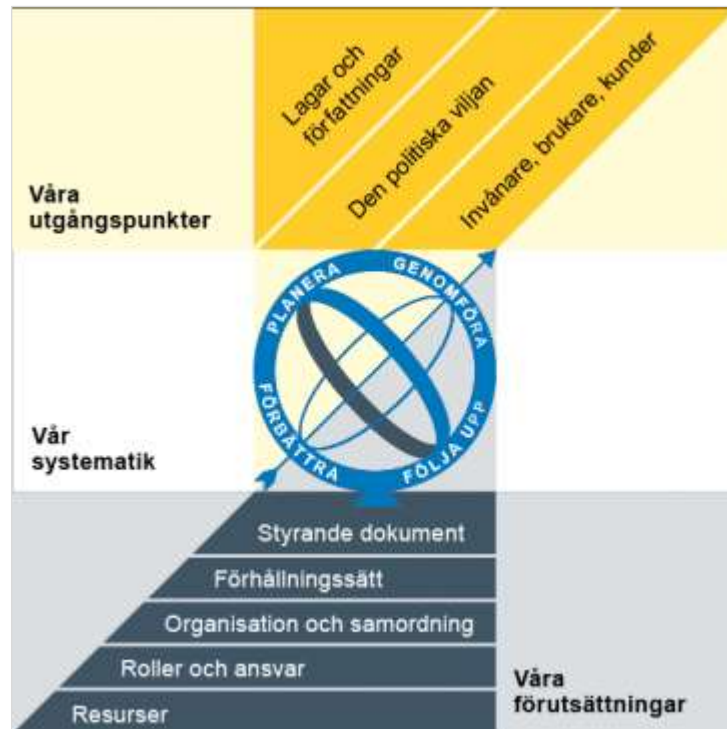
Avdelningen ansvarar också för att analytisk befolknings- och elevprognos per skolenhet och för stadens som helhet finns inför det att ansökningsperioden i skolvalet startar den 15 november.

Processledare kapacitet sammanställer underlag inför Utbildningschefernas bedömning.

Elevhälsochefens arbete för att skapa förutsättningar vid placering och underlag för kapacitetsbedömning för barn/elever i behov av särskilt stöd inleds.

Göteborgs Stads styrssystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Åtgärdsplan för att förbättra arbetet med skolplaceringar 2021 i grundskoleförvaltningen

Granskningsrapporten som redogör för en intern granskning av skolvalsprocessen 2020 avslutas med ett antal rekommendationer för det fortsatta arbetet. Utifrån dessa rekommendationer har grundskoledirektören tagit fram en åtgärdsplan för att förbättra arbetet med skolplaceringar.

Åtgärd	Rekommendationer	Ansvarig	Start	Slut/ uppföljning
<p>Förändring av chefsansvar inför skolval 2021 Den 17 juni 2020 beslutade grundskoledirektören att chefen för avdelningen för stöd till verksamhetsstyrning och utveckling ansvarar för att utveckla skolvalet 2021 i Göteborgs stad.</p> <p>Åtgärdsarbetet ska genomföras genom ett projekt som samlar intern och extern kompetens för att justera organisation, arbetssätt och process som säkrar ett rättssäkert skolval 2021 med skolplaceringar som lever upp till såväl skollag som barnperspektiv.</p> <p>Projektet ska även stärka samordning och samarbete med fristående skolor för att undvika att elever upptar flera utbildningsplatser. Detta kan innebära att ansökningstiden för kommunala grundskolor påverkas.</p> <p>Det här innebär omfattande organisatoriska förändringar på förvaltnings, avdelnings och enhetsnivå.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gör ett omtag inför 2021 och tillsätt en projektledare med uppgift att förbättra samordning, arbets- och beslutsprocesser. 2. Säkerställ att lämplig och kvalificerad kompetens ingår i en projektgrupp. 3. Säkerställ att berörda medarbetare har god kännedom och förståelse för skollag och praxis inom området, beslutade regler samt dess tillämpning. 7. Utveckla samordning och kommunikation med fristående skolor kring antagning. 	Bengt Randén	<p>juni 2020 - projektägare utsedd - projektledare utsedd - Styrgrupp utsedd</p> <p>augusti 2020 - projektplan antagen av förvaltningsledning</p>	december 2020 Slutrapport klar
<p>Nytt regelverk för att stärka elev- och barnperspektiv Erfarenheterna från årets skolval visar att förvaltningen behöver fungerande beslutsunderlag inför förslag om nytt regelverk.</p> <p>Förvaltningen tar stöd av extern specialistkompetens för att genomföra simuleringar för att lära från skolvalet 2020 och för att ta fram bra beslutsunderlag inför skolvalet 2021. Förvaltningsledning och politiker i grundskolenämnden kommer att få löpande information under hösten, med start vid höstens första nämnd 2020. Nämnden kommer att få förslag på nytt regelverk i oktober.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 4. Säkerställ adekvata konsekvensbeskrivningar inför nya beslut om regler för antagning till förskoleklass och grundskola. 8. Säkerställ att det finns möjlighet till IT-stöd för simuleringar inför skolplaceringar. 10. Se över de avstånd som definierar närhetsprincipen i samband med nya beslut om regler för antagning i förskoleklass och grundskola. 	Helena Sjöberg	<p>augusti 2020 - information i nämnd utifrån ny simulering av skolval 2020</p>	<p>september Förslag till beslut nytt regelverk</p> <p>oktober 2020 Förslag till grundskolenämnden om att fatta beslut om nytt regelverk.</p>
<p>Säkerställ en gemensam bild av antalet skolplatser och dess konsekvenser för skolvalet 2021 Kapacitetsbilden ska bli klar i god tid inför simuleringar och placeringsarbete. Förvaltningen ska ta fram årshjul för arbetet med kapacitetsbedömningar och lokalförsörjning.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 6. Säkerställ styrning och ledning av kapacitetsprocessen. 	Bengt Randén	Pågår	december 2020

Åtgärd	Rekommendationer	Ansvarig	Start	Slut/ uppföljning
<p>Grundskoleförvaltningen har tagit initiativ till förstärkt samarbete kring utbildningsplatser med andra aktörer i staden som stadsbyggnadskontoret, lokalförvaltningen och lokalsekretariatet. Tanken är att ta fram en lokalbehovsplan för grundskolenämnden inom ramen för genomförandet av stadens lokalförsljningsprogram.</p>		Ulrica Johannson		
<p>Skapa politisk referensgrupp för fördjupad dialog Förvaltning och nämnden behöver skapa gemensam kunskap och förståelse för skolval och skolplaceringar i Göteborgs stad. Förutom referensgruppen kommer nämnden att få löpande information på höstens nämndmöten samt uppföljning i delårs- och årsrapporten.</p>	<p>5. <i>Stärk intern styrning och kontroll i skolvalsprocessen. Inrätta kontrollpunkter i processen, inför dialog med utbildningschefer och politiker i grundskolenämnden.</i></p>	Bengt Randén	september 2020	april 2021 När skolvalet är genomfört
<p>Workshop med vårdnadshavare med flera Förvaltningen kommer att genomföra workshops och dialoger med representanter från vårdnadshavare, elever, politiker och tjänstepersoner. Planering inför workshop pågår, bland annat med stöd av Sveriges kommuner och regioner.</p>	<p>9. <i>Planera och organisera för dialog med vårdnadshavare inför kommande process.</i></p>	Helena Sjöberg	15 sept workshops med förvaltningsledning oktober workshop andra aktörer	december 2020 Slutrapport klar
<p>Minska antalet skolval Grundskoleförvaltningen ska säkerställa att färre elever behöver göra ett skolval på grund av att en skola är indelad i flera skolenheter. Skolenhetsförändringar ska genomföras i enlighet med nämndens beslut den 24 juni 2020. Nämnden får information och konsekvensanalys i september 2020 om för ny skolenhetsorganisation och dess påverkan på skolval 2021 och kan därefter fatta beslut i oktober 2020.</p>	<p>11. <i>Se över och anpassa skolenheterna i syfte att minska antal skolval och att bryta upp befintliga elevgrupper.</i></p>	Grundskolenämnd	oktober 2020 beslut om skolenheter	december 2020 Slutrapport klar
<p>Extern granskning av det åtgärdande arbetet Den interna granskningen undersökte främst orsaker och felkällor i skolvalet 2020 men granskade inte det åtgärdande arbetet för elever som hade fått en felaktig placering. Förvaltningen kommer att anlita extern konsult för att granska denna del av processen.</p>	<p>12. <i>Följ upp arbetet och beslut i den åtgärdande fasen utifrån utfall i nyckeltal samt risk för otillåten påverkan.</i></p>	Bengt Randén	hösten 2020	